

Sindi sünnipäeval lauldi-tantsiti ilm ilusaks

KRISTEL REINSALU
KULTUURIKORRALDJA

Iga aasta 1. mail tähistame koos Sindi laadaga Sindi linna sünnipäeva. Tori valla kultuurikeskus toob rahva ette ka meeleoluka kultuuriprogrammi. Kuigi Sindi juubelpidu sai peetud aasta tagasi, oli nüüdki Sindi seltsimaja ümbrus rahvast tulvil. Juba varastel hommikutundidel käis vilgas möötmine, kauplemine, tasuta raamatute uudistamine ning kultuuri- programmi ajaks oli istekoha saamine juba õnneasi!

Tori valla kultuurikeskuse taidlejad ja nende sõbrad pakkusid lisaks peaesinejale, ansambel Lainele, ka mitmekesist ja toredat isetegemist. Esimest korda esinesid laadalaval Tori valla viiulikoor ning noored tulevikutähed, solistid Grete ja Ebe-Triin Reinsalu, akordioniduo Bauerkask ja luuletaja Ann Vörk, kes oma tekstidele kirjutatud laulude sekka ka luulet luges. Silmailu pakkusid kaunites rahvariites Kuu naisrühm, Tori rahvamaja neidurerühm, segarahvatantsurühm Oma-soodu, naisrühm Pastlapaar ja Tori segarahvatantsurühm. Sünnipäevale kohaselt rõõmsate laulukavadega esinesid Priit Kask & Mix, Sindi laulukoor ning vokaalansamblid Šal-lal-laa ja Solfiined.

Ansambel Laine lendas aga rahvale peale sellise nostalgiga, et lauljaid oli kostüümivahetuseks vaja „soojendada“ kogunisti kahel kollektiivil! Sõutrupp Kelmikad Mannikesed väärivad

Traditsiooniline Sindi sünnipäevalaot meelitas kokku hulga külastajaid

Kuu naisrühm

Fotod: Karmen Kärge

väga oma nime, pannes rahva

ikka korralikult kaasa elama,

ning publiku sooja toetavat juubeldust jagus rohkelt ka Kelmikad Mannikesed väärivad

kaid Mannikesi „soojendavale“ Tori segarahvatantsurühmale. Oli mõnusat olemist, piisavalt tsirkust ning tänu esinejate suurepärasele soojendamisele püsis ka ilm kuni peo lõpuni imeliselt soe ja päikeseline. Eks olnud ka laadakorraldajatel maksud korralikult tasutud, et ilusat ilma helde käega jagati!

Südamlik tänu kõikidele, kes ükskõik mil viisil Sindi linna 86. sünnipäeva tähistada aitasid! Loodan väga, et igaüks leidis endale siit oma „miski“, mille üle rõõmu tunda ja mida kevadesse kaasa võtta.

Rohkem pilte: uudised.torivald.ee/pildid.

Vallavalitsus kehtestas Tammiste külas Ojapealse tee 5,7 ja 9 ning Ojapealse tee kinnistute detailplaneeringu. Planeeringutest loe veel lk 2-3

Tulekul on koolitus võõrliikidest, loe lk 4

Foto: Uudo Timm, keskkonnaagentuur

Koolide ja lasteaedade tegemistest loe lk 5-7. Pildil Jänesselja lasteaia orienteerumismäng

Foto: Riinu Veber

Spordiuudiseid loe lk 10. Pildil sulgpalli pereturniir Toris

Foto: Ülo Soomets

Eesti lipp 140

MARKO ŠORIN
EESTI LIPU SELTSI SINDI
OSAKOND

Tänavu 4. juunil on meil kõigil põhjust uhkust tunda – Eesti lipp rahvuslipu tähenduses saab 140-aastaseks.

Mitmeid aastaid on Eesti lipu päeva tähistatud Eesti lipu seltsi aktiivsete liikmete eestvedamisel. Ka sellel aastal peetakse selle tähtsa päeva puhul mitmeid üritusi üle Eesti. Juba veebruaris, kohe pärast Eesti Vabariigi aastapäeva pidamist, alustasid seltsi liikmed lipu päeva ürituse planeerimisega.

Üritus algab kell 18 Sindi gümnaasiumi ümbruses Julius Seljamäe monumendi juures. Pidupäevakohase kõnega esineb Tori vallavanem Lauri Luur. Ka Eesti lipu seltsi juhatuse liikmed on lubanud

kohale tulla. Sinimustvalge spaleeri moodustavad Eesti lipu seltsi liputoimikond koos koolinoortega. Lipurivistust korraldab lipu seltsi liige Chätlyn Parts, kellele on lipuhoidjate leidmisel abiks lipu seltsi toetajaliige Kaisa Hartwich ja Sindi gümnaasiumi direktor Katrin Kohjus. Piduliku muusika eest seisab hea noorte puhkpilliorkester maestro Rein Vendla juhendamisel.

Üritus jätkub rongkäiguga lipurivis marsruudil Pärnu maantee-Jaama tänav-Kooli tänav. Rongkäigu lõppedes suundutakse gümnaasiumi hoovi, kus leiab aset pidupäeva muusikaline osa Sindi laulukoori osalusel. Lisaks kõnelevad Sindi gümnaasiumi direktor Katrin Kohjus ja Tori valla kultuurikeskuse direktor Ants Välimäe. Luulepõimiku on ette

Eesti lipu 139. aastapäeva tähistamine Sindis

Foto: Urmas Saard

valmistanud Eneli Arusaar oma õpilastega. Isamaalise tantsu esitavad Sindi gümnaasiumi õpilane Lisette Kivimägi ja sama kooli vilistlane Chätlyn Parts.

4. juuni hommikul kell 11.08 annab Tre Raadios Eesti lipust ja sel päeval Sindis toimuvast ülevaate Sindi kooli 6. klassi

õpilane Sten-Eric Hansen.

Eesti lipu päeva tähistamist on peetud Sindis juba aastaid. Eesti lipu seltsil on ka pikaajalised koostööpartnerid – Sindi gümnaasium, Sindi seltsimaja, Sindi laulukoor ning Pajo trükikoda. Eesti lipu seltsi Sindi osakonna liikmete jaoks on oluline hoida oma keelt, kultuuri, lippu.

KOOLIDE LÕPUAKTUSED

Are kool: 14. juunil kell 17

Sauga põhikool: 19. juunil kell 12

Tori põhikool: 19. juunil kell 13

Sindi gümnaasium:

9. klass 20. juunil kell 15

Sindi seltsimajas

12. klass 21. juunil kell 15

Sindi seltsimajas

Sindi muusikakool:

1. juunil kell 13

Sindi seltsimajas

VOLIKOGU ISTUNGIL

16. mail

1. Muudeti Tori Haldusteenuste põhimäärust. Asutuse põhi-tegevuseks lisandub vallavalitsuse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste hoonete ja muu taristu korrashoid ning kalmistute ja avalike alade heakord ja hooldus, et seeläbi tagada asutuste põhifunktsioonide täitmine.
2. Võeti vastu määrus „Kesk-konnahäiringu hüvitamise tasu määra kehtestamine“, mille eesmärk on kehtestada keskkonnahäiringu hüvitamise tasu Tori valla haldus-territooriumil.
3. Kinnitati Tori valla 2023. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne.
4. Nõustuti Kõrsa jääkssoos märgala taastamistööde pro-

jektiga.

5. Kehtestati Sindi linnas Ranna tn 1, 3 ja 5 kinnistute detailplaneering.
6. Kehtestati Kõrsa külas Mihklike ja Matsipõllu kinnistute detailplaneering.
7. Kehtestati Pulli ja Rütavere külade piirkonna päikese-pargi detailplaneering.
8. Kehtestati Tammiste külas Susimetsa kinnistu detailplaneering.
9. Kinnitati Euroopa Parlamendi valimisteks jaoskon-nakomisjonide koosseisud Tori vallas.
10. Vallavanema informatsioon valla finantsseisust.

Volikogu istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.

Susimetsa kinnistu detailplaneeringu kehtestamine

Tori vallavalitsus teatab Tori vallavolikogu 16. mai 2024 otsusega nr 270 **Tammiste külas Susimetsa katastriüksuste detailplaneeringu kehtestamisest**.

Planeeritud kinnistu suurusena 2,77 ha (100% maa-tulundusmaa) asub Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee ja Tallinn-Lelle-Pärnu raudtee vahelisel alal elurajooni vahetus naabruses. Planeeringu ala piirneb loodest Kellukese põik elamutega, kirdest metsaga ja kagu-edela suunast Ritsika tee ja Kellukese teega. Juurdepääs planeeringualale lahendatakse Kellukese tee ja Ritsika tee kaudu.

Detailplaneeringuga tehakse ettepanek 21 krundi moodustamiseks. Need on: 18 üksik-elamu (või kaksikelamu) maa krundi suurusena 1200 m² kuni 1440 m²; kanalisatsiooni ja reoveepuhastuse ehitise maa krunt suurusena 629 m² pumpla tarbeks ning kaks tee ja tänava maa krundi suurusena 2792 m² ja 1707 m².

Planeeringuga määratakse

kruntidele ehitusõigus elamu ja abihoonete ehitamiseks ja lahendatakse vajalik taristu. Lahendatakse planeeringuala sademevee ärajuhtimine, haljastus, heakord, juurdepääsuteed ja parkimiskorraldus.

Ette on nähtud tuleohutuse nõuded. Kirjeldatud on hoonete vahelised kujud ning lahendatud on tuletõrjevee varustus.

Sauga valla kehtiva üldplaneeringu järgi jääb kinnistu rohelise võrgustiku alale. Planeeringuala moodustab rohekoridorist väikese osa, rohekoridor tervikuna jääb toimima. Pärnu maakonna planeeringus (2018) on rohekoridorist välja arvatud juba arendustega hõlmatud ja rohealana väärtuse kaotanud alad, ka käesolev planeeringuala. Detailplaneering muudab Sauga valla kehtivat üldplaneeringut.

Olulisi majanduslikke, sotsiaalseid, kultuurilisi ja looduskeskkonnale kaasnevaid negatiivseid mõjusid detailplaneeringuga ei kaasne.

Euroopa Parlamendi valimised

Hääletamise korraldamiseks on Tori vallas avatud viis valimisjaoskonda:

- **valimisjaoskond nr 1** Sindi seltsimajas 3.–8. juunil kell 12–20 ning 9. juunil kell 9–20;
- **valimisjaoskond nr 2** Sauga teenuskeskuses 7.–8. juunil kell 12–20 ning 9. juunil kell 9–20;
- **valimisjaoskond nr 3** Tammiste lasteaias 7.–8. juunil kell 12–20 ning 9. juunil

kell 9–20;

- **valimisjaoskond nr 4:** Are teenuskeskuses 7. juunil kell 12–20 ja 9. juunil kell 9–20; Suigu seltsimajas 8. juunil kell 12–20;
- **valimisjaoskond nr 5** Tori teenuskeskuses 7.–8. juunil kell 12–20 ning 9. juunil kell 9–20.

Info tel 631 6633, e-post info@valimised.ee ja www.valimised.ee.

EUROOPA PARLAMENDI VALIMISED 2024							
E	T	K	N	R	L	P	
03.06	04.06	05.06	06.06	07.06	08.06	09.06.2024	
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV	
Elektrooniline hääletamine						Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00	
E 9.00 ...				... L 20.00			
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00			
				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00			

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

3. aprillil – 29. aprillil

1. Kinnitati riigihanke „Tori valla asutuste valveteenus ja seadmete hooldus“ tulemused. Osale 2 (hooldus) esitatud pakkumused lükati tagasi, kuna pakkumuste maksumused ületasid hankelepingu eeldatava maksumuse. Valveteenuseks otsustati sõlmida leping aktsiaseltsiga Forus Security.
2. Otsustati korraldada avatud hankemenetlusega riigihange „Tori valla põhjaosa eriplaneeringu asukoha eelvaliku alade 1.1, 1.2 ja 1.3 tuulepargi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
3. Otsustati korraldada riigihange „Sooja toidu valmistamine ja transport Tori valla eakatele ja vähenenud toimetulekuvõimega isikutele 2024–2026“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
4. Tori valla elektripaigaldiste käidukorraldusteenuseks otsustati sõlmida leping osahinguga Powtec. Lepingu maksumus on 1430 eurot kuus (lisandub käibemaks); eriväljakutse hind on 45 eurot (lisandub km) üks kord ja eriväljakutse töötunni hind 26 eurot (lisandub km).
5. Sindi väliujula rannavalveteenuseks otsustati sõlmida leping aktsiaseltsiga G4S. Lepingu maksumus on 4897 eurot kuus (lisandub km) ja tähtaeg 31.08.2025.
6. Sauga teenuskeskuse koristus-teenuseks otsustati sõlmida töövõtuleping osahinguga Siivous Puhastus. Lepingu maksumus on 16 800 eurot (lisandub km).
7. Kinnitati 2024. a hankeplaan.
8. Kinnitati Tori valla kriisikomisjoni uus koosseis.
9. Kinnitati vabaihenduste taotluste hindamise komisjoni uus koosseis.
10. Tunnistati nurjunuks Tori vallavalitsuse 13.03.2024 korralduse nr 139 alusel läbi viidud avalik kirjalik enampakkumine Tori vallas asuva maa-ala kasutusse andmiseks.
11. Tunnistati nurjunuks Sindis J.C. Wöhrmanni pst 12 ja 14 kinnistutele hoonestusõiguse seadmiseks läbi viidud enampakkumine ja otsustati samadel tingimustel korraldada uus enampakkumine.
12. Tunnistati nurjunuks Sindi linnas Pärnu mnt 54 kinnistule hoonestusõiguse seadmiseks korraldatud enampakkumine ja otsustati samadel tingimustel korraldada uus enampakkumine.
13. Otsustati anda kaitseliidule ajavahemikul 9.–17.05.2024 Kevadtormi õppuste osavõtjate majutamiseks tasuta kasutusse Suigu seltsimajas asuvad ruumid.
14. Kinnitati Sindis Jaama tn 1 äri-ruumi nr 513 kasutusse andmiseks korraldatud suulise enampakkumise võitja pakkumine hinnaga 70 eurot kuus. II korrusel paiknevate ruumide enampakkumine tunnustati nurjunuks.
15. Kehtestati Tori valla omandis olevate aiamaade kasutamise tasu järgmiselt:

- maa-ala suurusena 1–299 m² – 30 eurot aastas;
- maa-ala suurusena 300–599 m² – 50 eurot aastas;
- maa-ala suurusena 600–999 m² – 75 eurot aastas;
- maa-ala suurusena 1000–1500 m² – 100 eurot aastas.

16. Määrati Selja külas Kabina katastriüksuse uueks lähiaadressiks Uus-Kabina.
17. Määrati Muraka külas Veiko katastriüksuse uueks lähiaadressiks Kadapiku.
18. Määrati Jõesuu külas Lauda katastriüksuse uueks lähiaadressiks Siidritalu.
19. Nõustuti katastriüksuste moodustamisega Tori vallavolikogu 22.03.2023 otsusega nr 149 „Pulli külas Koolimaja tee 11 ja Koolipargi kinnistute detailplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud detailplaneeringu alusel.
20. Nõustuti Kilksama külas Kagu tee L1-Kagu tee L5 katastriüksuste liitmise, määrati liitmise tulemusel moodustatava katastriüksuse lähiaadressiks Kagu tee ja sihtotstarbeks 100% transpordimaa.
21. Otsustati seada sundvaldus:
 - osahinguga Elektrilevi kasuks Sauga alevikus Hirvela tänavale 10kV pingega maakaabelliini rajamiseks ja Tammiste külas Kastani tee katastriüksusele 0,4kV pingega maakaabelliini, liitumis- ja jaotuskilbi rajamiseks;
 - aktsiaseltsi Pärnu Vesi kasuks Tammiste külas Kellukese tee L1 kinnistule ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustiku tarbeks.
22. Kehtestati Tammiste külas Ojapealse tee 5, Ojapealse tee 7, Ojapealse tee 9 ja Ojapealse tee kinnistute detailplaneering.
23. Kehtestati Rätsepa külas Kiviranna kinnistu detailplaneering.
24. Anti projekteerimistingimused:
 - Sindi linnas Mureli tn 16 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Pärivere külas Tamme kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Kilksama külas Graanuli kinnistule PVC-halli püstitamiseks;
 - Riisa külas Vihusauna kinnistule sammashüti projekteerimiseks;
 - Sindi linnas Kirsi tn 40 kinnistul asuva üksikelamu laiendamiseks üle 33%.
25. Tunnistati kehtetuks ehitusluba Sindi linnas Tiigi põik 12 kinnistule suvila ehitamiseks.
26. Anti ehitusluba:
 - Räägu külas Kotlipa kinnistule PVC-halli püstitamiseks;
 - Sindi linnas Pähkli tn 2 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Sindi linnas Pähkli tn 4 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Tammiste külas Sooviku tn 7 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Tammiste külas Sipelga tee 4 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Kiisa külas Otsa tee 2 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Sindi linnas Käärü tn 6 kinnistule elamu ehitamiseks.

27. Kinnitati kolme 2023. a hajakasutuse programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati toetus välja maksta.

28. Muudeti Tori vallavalitsuse 11.08.2021 määrust nr 2 „Valimisjaoskondade moodustamine“ selliselt, et valimisjaoskonnas nr 1 hääletamisruum asub kõigil eelhääletamise päevadel ja valimis-päeval Sindi seltsimajas.
29. Kinnitati Tori valla 2024. aasta alaeelarved.
30. Anti välja korraldus hüpoteegi seadmise ja isikliku kasutusõiguse seadmise taotlemise kohta.
31. Nimetati aktsiaseltsi Pärnu Vesi valla kui aktsionäri õiguste teostajaks vallavanem Lauri Luur.
32. Otsustati eraldada reservfondist:
 - 1980 eurot Tori valla kultuurikeskuse korduskasutatavate toidunõude ostmiseks;
 - 844,09 eurot Sauga avatud noortekeskuse avariilise olukorra likvideerimiseks;
 - Sauga avatud noortekeskusele 1500 eurot Sauga kevadjooksu korraldamiseks;
 - rannavalve teenuse kulude katteks 7923,02 eurot, kuna teenus on hanke tulemusena oluliselt kallinenud.
33. Otsustati eraldada toetust:
 - Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Pärnu-Jakobi kogudusele summas 11 000 eurot kirkule uue kivikatuse ehitamiseks katteks;
 - MTÜ-le Pärnu Toidupank 2000 eurot;
 - Eesti Punase Risti Pärnumaa seltsile 1000 eurot;
 - MTÜ-le Soomaa Turism 2100 eurot.
34. Volitati lastekaitse spetsialisti täitma alaealiste isikute eestkostja ülesandeid.
35. Volitati sotsiaaltöö spetsialisti eestkostetava nimel toimingute tegemiseks.
36. Pikendati ühe isikuga sotsiaaleluruumi üürilepingut.
37. Kinnitati Tori valla lasteadeade rühmade arvud ja laste arvud rühmades 2024/25. õppeaastal.
38. Otsustati suurendada 2024/25. õppeaastal Tammiste lasteadealgkooli 2. klassi õpilaste arvu 25 õpilaseks.
39. Otsustati rahastada nelja lapse lapsehoiuteenuse kohatasu, kes ei ole saanud kohta lasteaias.
40. Otsustati tagastada märtsikuu eest kaheksale lapsevanemale Pärnu Raja lasteaias kohatasu soodustus.
41. Anti avaliku ürituse korraldamise luba:
 - Pärnu Motoclub MTÜ-le motokrossivõistluste korraldamiseks Eametsa külas 24.-26. mail;
 - Tori valla kultuurikeskusele ja MTÜ-le Kulsin Sindi laada korraldamiseks Sindis 1. mail.

Vallavalitsuse istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.

Rail Baltica Lepplaane ökodukti ja Kivisilla viadukti ehitustööd

Tori vallas Rütaveres asuval Rail Baltica Lepplaane ökodukti ja Kivisilla viadukti objektidel on ehitustööd kestnud ligi aasta.

Lepplaane ökodukti põhi-eesmärk on tagada metsloomadele läbipääs üle kavandatava Rail Baltica uue raudtee. Aktsiaselts TREF Nord on Lepplaane ökodukti objekti betoonitöödega jõudnud lõppfaasi. 2023 sügisel rajati edukalt 200 vaia, millele betoonraja on toetub. Talvel teostati roostvärkide ja seinte ehitustööd. Praeguseks on edukalt valminud ka laekaare elemendid ning betoonkeha juures on jäänud veel vaid pisidetailide ehitus. Täitetööd on kestnud terve talve. Sulaperioodil oli täitetöödel paus, kuid praeguseks on tööde tempo taastunud. Täitematerjalide kogumahust on praeguseks objektile veetud üle 30%. Kogu suveperioodil keskendutakse täitetöödele. Suve teises pooles alustatakse ökodukti nõlvadel maastikukujundustöödega ja piirdeaia ehitusega.

Kivisilla viadukti ning sellele peale- ja mahasõidu rajamiste näol on tegemist liikumisbarjääri leevendava meetmega – välditakse ja vähendatakse uue raudteetaristu poolt tekitatava liikumisbarjääri mõju inimeste liikumisvõimalustele.

Kivisilla viadukti ehitusobjektidel on ehitustööd ilma pausideta kestnud 2023. aasta suvest saadik. Viadukti ehitustöödega on edukalt jõutud lõppfaasi. Maikuu keskpaika

Lepp-
laane
ökodukt
8. mail

Kivisilla
viadukt
8. mail

Fotod:
Roven
Toom

on planeeritud tekiplaadi betoneerimine. Tee muldkeha ehitusega on samuti jõutud peaaegu lõppfaasi. Muldkeha ehitus toimub tehnoloogiliste vajumite tõttu etappidena, kokku viies etapis. Maikuu jooksul teostatakse muldkeha kolmanda etapi ehitustööd, kus muldkeha kõrgus ulatub seitsme meetrini. Asfalteerimistööd on planeeritud sügisse, et muldkeha saaks maksimaalselt tiheneda.

Ehitustööde tähtajaks on 30.10.2024. Pärast seda avatakse kohe liiklusele ka Kivisilla tee (nr 7300270) lõigus Urge–Kuiaru kõrvalmaantee kuni Kõigutse–Oti tee.

OBJEKTI ÜLDANDMED:

Lepplaane ökodukti ja Kivisilla teeviadukti ehitustööd riigihange nr 251909
Ehituse töövõtuleping nr 2023-K031 sõlmitud 06.04.2023
Tellija: OÜ Rail Baltic Estonia
Ehitaja: TREF Nord AS
Omanikujärelevalve: AS Infragate Eesti
Ehitustööde tähtaeg: 31.10.2024

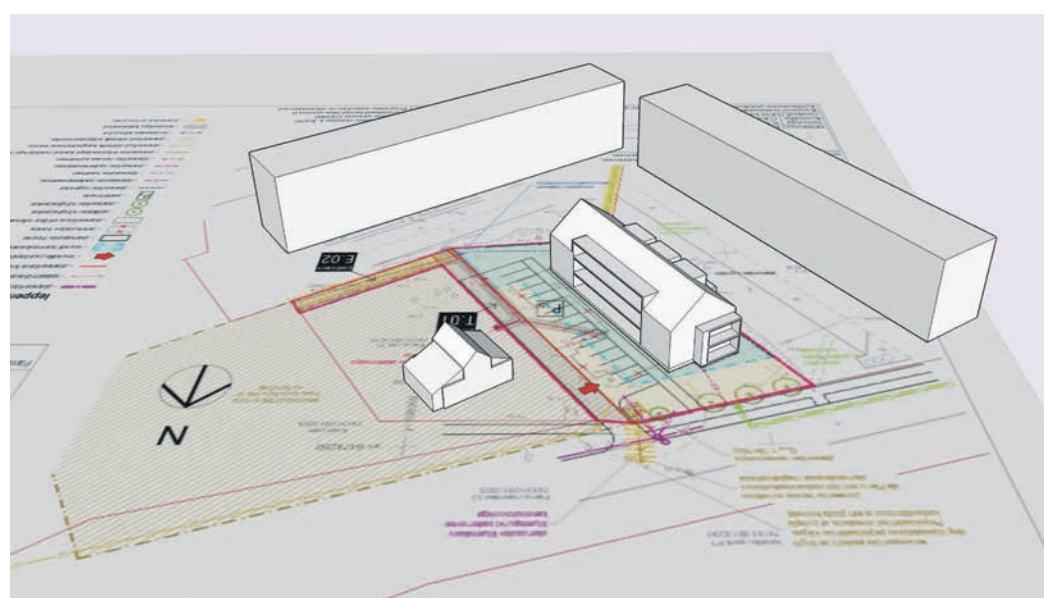
Allikas: TREF Nord AS

Sindi linnas Pärnu mnt 49 ja Pärnu mnt 51a katastriüksuste detailplaneeringu avalik väljapanek

Tori vallavalitsus korraldab **Pärnu mnt 49 ja Pärnu mnt 51a katastriüksuste detailplaneeringu avaliku väljapaneku ajavahemikul 20.05-19.06.2024.**

Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu korraldatakse vastavalt planeerimiseseaduse § 88 lg 2-le juhul, kui planeeringu kohta esitatakse avaliku väljapaneku kestel kirjalikke arvamusi ja kui kõik kirjalikult esitatud arvamused ei ole arvesse võetud.

Planeeringu lahendusega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee/parnu-mnt-49_51a ja Tori vallavalitsuses (Pärnu mnt 22, Sindi). **Arvamused ja ettepanekud kavandatud eskiislahenduse kohta** palume esitada hiljemalt 19.06.2024 e-kirja teel aadressil tori@torivald.ee või kirjalikult Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maakond).

Detailplaneeringu alal asuvad katastriüksused Pärnu mnt 49 ja Pärnu mnt 51a, katastriüksusel asub ehitismälestise „elamu Sindis Pärnu mnt 51“, reg nr 16788 kaitsevöönd. Planeeringuala suurus on u 1716 m². Juurdepääs planeeringualale on Pärnu mnt-lt. Planeeringu-

alal paikneva Pärnu mnt 49 katastriüksuse suurus ja piire ei muudeta. Pärnu mnt 49 katastriüksusele määratakse elamumaa sihtotstarve. Pärnu mnt 51a katastriüksusest moodustatakse üks planeeringuala elamukruntide teenindav tee- ja tänava maa-ala krunt ning üks Pärnu

mnt 51 katastriüksusega liitmiseks planeeritav elamumaa krunt. Detailplaneeringuga määratakse Pärnu mnt 49 katastriüksusele ehitusõigus ja hoonestusala kolmekordse kortermaja ehitamiseks. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek Sindi linna üldplaneeringu muutmiseks.

PLANEERINGUTE TEATED

Tori vallavalitsuse 24. aprilli 2024 korraldusega nr 235 kehtestati detailplaneering Rätsepa külas Kiviranna kinnistul.

Planeeringuala suurus 10 185 m² asub Navesti jõe ääres Rätsepa külas. Kinnistu külgneb Kivikeldri, Talve ja Kivi-aia kinnistutega. Maa sihtotstarve on maatulundusmaa 100%. Kinnistu on hoonestamata.

Detailplaneeringuga on määratud krundi hoonestusala, mille piires võib rajada ehitusõigusega määratud hooned. Lubatud maksimaalseks ehitise kõrguseks põhihoone on 9 m, abihoone 7 m maapinnast ning ehitada võib elamuhoonet koos kuni kolme (3) abihoonega. Põhi- ja kõrvalhoonete paiknemine väljaspool hoonestusala ei ole lubatud. Suurim lubatud ehitistealune pind on 400 m². Kui hoonetel kasutada viilkatust, on katusekalle vahemikus 250-450. Katusekattematerjalideks võivad olla kivi, plekk, rullmaterjalid. Uute hoonete ehitamisel tuleb järgida piirkonnale omast arhitektuurilist üldpilti: ehitusmahtusid, katusekaldeid ja -tüüpe, korruselisust, ehitusmaterjale jne. Kasutada tohib puitu, viimistletud betooni, krohvi, kivi, tellist või nende kombinatsiooni (üldplaneeringu kohaselt peaks peamiselt kasutama puitu). Hooned peavad olema esteetilised ka jõe poolt vaadatuna. Piirdeaia rajada ainult vahetult ümber õueala, see tähendab, et ümber detailplaneeringuga määratud hoonestusala. Aiaga ei pea piirama tervet hoonestusala, aga arvestada, et piirde peavad igal juhul jääma hoonestusala sisse, jättes loomadele vaba liikumise jõeäärsetel aladel. Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Rohkem infot valla kodulehel www.torivald.ee/ratsepa-kula-kiviranna-dp.

Tori vallavalitsuse 24. aprilli 2024 korraldusega nr 234 kehtestati Tammiste külas Ojapealse tee 5, Ojapealse tee 7, Ojapealse tee 9 ja Ojapealse tee kinnistute detailplaneering.

Planeeritava ala moodustavad Ojapealse tee 5, Ojapealse tee 7 ja Ojapealse tee 9 kinnistud ning Ojapealse tee 7200 m² suurune osa. Planeeringuala suurus on u 1,3 ha. Kinnistud asuvad Tammiste külas Oblika tänava ja Lepa tee vahelisel alal, külgnedes elamuarendusega. Juurdepääs planeeringu alale on lahendatud Oblika tänavalt Ojapealse teele.

Detailplaneeringuga jagatakse kolm eelpool nimetatud kinnistut kuueks (6) elamumaa sihtotstarbega krundiks, määratakse hoonestusala ja ehitusõigus elamu ja abihoonete ehitamiseks, ehitiste ehituslikud ja arhitektuurilised ning kujunduslikud tingimused ning tehnovõrkude ja -rajatiste asukohad.

Elamumaa kruntidele on lubatud ehitada üks põhihoone – üksikelu. Elamumaa kruntide suurus jääb vahemikku 1200–1291 m². Krundi täiehitusprotsent on 20. Sõltuvalt krundi suurusest on suurim lubatud ehitistealune pind 240–258 m². Elamu suurim lubatud kõrgus on 9 m ümbritsevast maapinnast.

Kruntide piiretena on lubatud kasutada taralahendusi kõrgusega kuni 1,6 m. Haljastuse osakaal on vähemalt 30% planeeritava krundi pinnast.

Kinnistutel kehtib Sauga vallavolikogu 22.12.2008 otsusega nr 97 kehtestatud Välgu kinnistu detailplaneering. Detailplaneeringuga moodustati kaksteist väikeelamumaa sihtotstarbega krunti, kolm transpordimaa krunti, kaks tootmishoonetema krunti, üks ärimaa krunt ja üks krunt sihtotstarbega 95% maatulundusmaa, 5% ärimaa. Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Rohkem infot valla kodulehel www.torivald.ee/tammiste-kula-ojapealse-tee-7-9-ja-5-ajapealse-tee-dp.

Tori vallavolikogu 18. aprilli 2024 otsusega nr 258 tunnistati kehtetuks Pulli-Jüri kinnistu detailplaneering Kasetuka tee 6 kinnistu osas.

Pulli-Jüri kinnistu detailplaneering kehtestati Sauga vallavolikogu 16. augusti 2005 otsusega nr 46. Planeeringuga moodustati 9 väikeelamumaa sihtotstarbega krunti, 2 teemaa krunti ja üks tootmismaa krunt puurkaevu tarbeks.

Puurkaev oli planeeritud Kasetuka tee 6 kinnistule. Praeguseks on piirkonda rajatud veetrass ja puurkaevu planeeringualale rajada vaja pole. Kinnistule on soov ehitada elamu abihoonetega.

Planeeringu osaliselt kehtetuks tunnistamine ei takista planeeringu terviklahenduse elluviimist.

Kasetuka tee 6 kinnistu jääb elamumaa ja edasine ehitustegevus toimub vastavalt kehtivale seadusandlusele. Kinnistu edasiste ehitusplaanide teostamisel tuleb arvestada sellega, et hooned tuleb ehitada väljapoole riigitee kaitsevööndit.

Kogumisringid Tori vallas

Kogumisringidel jäätmete üleandmine on vabatahtlik teenus. Selleks, et teenust saada, tuleb esitada teenuse tellimus järgnevalt:

- Tellimust saab esitada telefoni teel **435 5025** või e-kirjaga **viljandi@keskkonnateenused.ee**.
- Tellimuse esitamisel teada anda tellimuse aadress, jäätmete ligikaudne maht kuupmeetrites ja loetelu, mida ning mitu eset üle anda soovitakse (haljastusjäätmete puhul mitu kotti soovitakse üle anda).
- Kortermajade puhul, kus on toimiv ühistu, tuleb kogumisringide tellimus esitada ühistu poolt.

Suurjäätmete veoring:

- toimub kord kvartalis;
- teenuse saamiseks tuleb esitada tellimus üleval toodud tingimustel;
- suurjäätmete üleandmine on TASUTA;
- suurjäätmed peavad olema paigutatud jäätmevedajale ligipääsetavale kohale (nt segaolmejäätmete konteineri kõrvale).

Asukoha võiks vajadusel vedajaga eelnevalt kokku leppida.

Üle saab anda: vana mööbel, suured põrandavaibad, kardinapuud, madratsid jms.

SUURJÄÄTME

Aia- ja haljastusjäätmete veoring:

- kogumisringid toimuvad ajavahemikus 1. aprill kuni 30. november kord kuus;
- teenuse saamiseks tuleb esitada tellimus üleval toodud tingimustel;
- jäätmed tuleb pakendada kuni 150 l eelistatavalt läbi-paistvasse kotti, et kotis olevad jäätmed oleksid hõlpsasti tuvastatavad. Kui läbi-paistvaid-kumavaid kotte ei leidu, võib kasutada nn tavalisi tugevaid kotte;
- kui aia- ja haljastusjäätmete kott sisaldab võõrseid, on jäätmevedajal õigus jätta kott vedamata.

• aia-ja haljastusjäätmete üleandmine on TASUTA.

Üle saab anda: pehmed haljastusjäätmed (lehed, muru, heki pügamisel tekkinud oksad, taimed jms).

BIOLAGUNEVAID AIAJÄÄTME

Tekstiilijäätmete veoring:

- teenuse saamiseks tuleb esitada tellimus üleval toodud tingimustel;
- jäätmete üleandmine on TASUTA;

Üle saab anda: katkised, oluliselt kulunud või määrduvad rõivad, peakatted, vööd, jalanõud, kodutekstiil. Oma terved ja puhtad riided, mida endal enam vaja ei lähe, vii lähimasse taaskasutuskohta (Uuskasutuskeskus, Humana, riidekonteinerid).

KASUTUSKÕLBMATUD RIIED JA JALANÕUD

EESTI JÄÄTMEHOOLDUSKESKUS

Need siin on VÕÕRLIIGID.
Miks võõrliigid ohtlikud on ja kuidas nendega käituma peab, saad teada, kui osaled järgmisel koolitusel:

08. juunil
kell 10.00 Sauga Must Maja
kell 13.00 Tori Rahvamaja
kell 16.00 Are Huvikeskus

15. juunil
kell 10.00 Sindi Seltsimaja
kell 13.00 Tammiste Lasteaed-Algkool

Koolitusel osalemine on TASUTA, kuid vajalik eelregistreerimine: elurikas.torivald.ee/registreerimine

PILTUUDIS

11. mail kogunesid huvilised Kõrsa raba äärde, et märgalade ökoloogi Elin Soomets-Alveri abiga lähemalt tutvuda kahepaiksete eluoluga. Sabatud konnad olid seekord häbelikud ja hoidsid varju, küll aga õnnestus kohata pulmarüüs sabakonni ehk tähnikvesilikke.

Foto: Kärt Linder

Tori vallas on pakendite üleandmine jäätmevedajale tasuta

Ragn-Sells AS on elanikele teada andnud, et pakendite äravedu (eramajade kollase pakendikoti teenus ja korteriühistute pakendikonteinerite tühjendamine) muutub 1. juunist tasuliseks. **Tori valla elanikud, kes on pakendite äraveoks kasutanud Ragn-Sellsi teenuseid, aga ei taha tulevikus selle eest maksta, saavad pakendid tasuta üle anda korraldatud jäätmeveo teenuse osutajale, aktsiaseltsile Eesti Keskkonnateenused.**

Selleks tuleb:

- tellida jäätmevedajalt vastav teenus kas e-posti teel viljandi@keskkonnateenused.ee või telefonil 435 5025;
- pakendeid saab koguda kas kogumiskotiga või kogumismahutiga. Tasuta kogumiskoti annab elanikule jäätmevedaja;
- kogumismahuti saab osta või rentida jäätmevedajalt või osta poest. Kui korteriühistul või eramaja omanikul on sobiv mahuti juba olemas, siis võib

seda kasutada;

- korteriühistutel on võimalus kasutada kogumismahuti, eramajadel aga vastavalt sobivusele nii kogumiskotti kui mahuti.

NB! Pakendite äraveo teenuse tellimisel uuel jäätmevedajalt ei katke senine tellimus automaatselt, seda tuleb teha eraldi.

Küsimuste korral võtke ühendust keskkonnaspetsialisti Janne Soosaluga telefonil 525 3929 või e-posti teel janne.soosalu@torivald.ee.

Praktilised koolitused kasvatasid Tori valla elanike valmisolekut kriisilukordadeks

KATI SAAGIM

KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Eelmise aasta lõpus avalöögi saanud kriisikoolituste sari Tori valla elanikele on selleks korras läbi. Detsembrist aprillini toimus kümme koolitust üle valla: Sindis, Ares, Toris, Saugas, Suigus, Jõesuus, Tammistes, Taalis, Seljal ja Kilksamal. Seejuures oli iga kohtumine kujundatud vastavalt piirkonna eripäradele. Kokku käis koolitusel tarkust ammutamas ja mõtteid vahetamas pea 150 inimest.

Peamine põhjus, miks taoline koolitusformaat loodi, on ennekoike seotud kahe olulise faktoriga: muutuvad ilmastikuolud ja Eesti geograafiline asukoht. Erinevad vaatlusandmed kinnitavad, et ilmaolud muutuvad aina heitlikumaks: sagenevad ootamatud lumetormid, tormituuled, põuaperioodid jms. See kõik võib halvata meie igapäevaelu, kui katkeb mõni elutähtis teenus (elekter, vesi, küte, kanalisatsioon, side). Lisaks peame arvesse võtma ka Eesti geograafilist asukohta. Me oleme ja jääme NATO piiriirigiks ja peame sellega iga päev arvestama ja vastavalt ka ühiskonna toimepidevuse tagama. Põhjanaan Soome on aastakümneid oma varjumisvõimekust arendanud ja sellesse investeerinud, ka Eesti on selles valdkonnas jõudsa arenguhüppeid teinud. Praeguseks on tähistatud üle 200 avaliku varjumiskoha ja töö selles osas jätkub, samuti pööratakse järjest enam tähelepanu kodustele varjumisvõimustele ja nende kohandamis-tele. See kõik ei tähenda, et tänase seisuga oleks Eesti julgeolekule

oht, kuid ettearvamatult naaberriigi kõrval on suurim heidutus just inimeste valmisolek üksikõik milliseks hädaolukorraks.

Milline on teie kodune hakkamasaamise varu? Kui kaua te tegelikult ilma kõrvalise abita hakkama saate? Olete oma pere või lähedastega mõelnud läbi tegutsemise ohuolukorras? Need on vaid mõned küsimused, mida kriisikoolitusele tulnutelt küsiti.

Praktilisi nõuandeid, mida teha pikemaajalise elutähtsa teenuse nagu elektri- või veevarustuse katkemise korral, jagas koolitusel päästeameti Lääne päästkeskuse ennetusbüroo ennetuspartner, Sindi tuletõrje seltsi vabatahtlik Merilin Aaslaid.

Kriisilukorras on päästjad, korrakaitstjad ja omavalitsus hõivatud olukorra lahendamise ja avalike teenuste tagamisega, mistõttu kõigi abivajajateni kohe ei jõuta. Seetõttu on oluline, et inimestel oleks teadmised ja oskused kriisi ajal vähemalt seitse päeva ise hakkama saada.

Igal elanikega kohtumisel oli kohal ka vallavanem Lauri Luur, kes selgitas omavalitsuse rolli kriisilukorras. Seadusandlikus vaates on omavalitsuse roll teede sõidatavuse tagamine ning ühisveevärgi ja kaugkütte toimepidevuse korraldamine, kuid lisaks sellele tuleb hoolitseda koolide ja lasteaedade toimimise eest, tagada vajadusel evakuaatsioonikohtade olemasolu ja palju muud, mis kriisilukorras vajalik. Lihtsustatult tuleb teha kõik selleks, et olukord laheneks ja igapäevaelu saaks jätkuda ka kriisisituatsioonis.

Koolituse tagasisidest selgus, et

kohtumistel jagatud info pani osalejaid mitte ainult mõtlema kriisilukordades hakkamasaamisele, vaid ka tegutsema ja üle vaatama oma koduseid varusid. Positiivselt mõjus seegi, et pea kõik tagasisidet jaganud elanikud olid vajadusel valmis aitama naabreid ja kogukonda ning panustama vabatahtliku tööga.

Ehkki kriisikoolitused on selleks korras läbi, jätkatakse elanike teavitustööga. Päästeamet pakub kõikidele Eesti elanikele võimalust tellida tasuta koolitusi hädaolukorras valmistumise teemal. Koolitusi saavad tellida ettevõtted oma töötajatele, korteriühistud, lastelaagrid, avalike ürituste korraldajad jne. Rohkem infot koolituste kohta jagab Lääne päästkeskuse ennetusbüroo.

Elanike tagasiside koolitusele

- Huvitav õhtu. Väga positiivne, et kaasatud oli ka vallavanem! Tekitas suuremat usaldust. Samuti oli hea, et öeldi välja, millega kriisist jõutakse tegeleda ja millega mitte ning millised on selle võimalikud tagajärjed (nt kanalisatsiooni puhul). Kokkuvõtvalt väga õnnestunud ettevõtmine!
- Sellist teabepäeva on kindlasti vaja koolides, töökeskkondades jne.
- Tore ja kasulik üritus. Lisaks uuele infole oli tore näha ja suhelda vallaametnikega (kellega muidu tihti kokkupuudet ei olegi). Samuti sai kohtuda aktiivsemate kogukonnaliikmetega.

Vabaühenduste ühekordse toetuse taotlemise tähtaeg on 15. juuni

Ühekordset toetust saavad vabaühendused taotleda Tori valla elanikele suunatud või kohalike elanike poolt korraldatavateks avalikeks sündmusteks ja ühistegevusteks. Sündmus või tegevus peab toimuma Tori vallas või esindama Tori valda. Toetust võivad taotleda vabaühendused, kelle tegevusest saavad osa ja kasu Tori valla elanikud. Ühekordset toetust eraldatakse vabaühendusele kuni 300

eurot aastas, taotlused vaadatakse läbi kord kvartalis. Ühekordse taotluse saamiseks tuleb esitada vallavalitsusele taotlus kas 15. märtsiks, 15. juuniks, 15. septembriks või 15. novembriks.

Lisaks ühekordsele toetusele saavad vabaühendused taotleda tegevustoetust ja kuni 300 eurot toetust projektide omafinantseeringuks. Projektide omafinantseeringu toetust võib taotleda aasta

läbi, tegevustoetuse ja 300 eurot ületava omafinantseeringu toetuse saamiseks tuleb esitada vallavalitsusele taotlus 1. oktoobriks.

Taotluste vormid ja info on leitav valla kodulehelt www.torivald.ee / Teenused ja toimingud / Vabaühenduste toetuse taotlus.

Lisainfo: Ave Lääne, ave.laane@torivald.ee, telefon 5749 3555.

Tervisekuu Tammiste lasteaed-algkoolis

TERVIST EDENDAVA LASTEAIA MEESKOND

Tammiste lasteaed-algkool tähistas aprillis tervisekuud. Sellega seoses toimus nii lasteaia kui ka kooli osas mitmeid toredaid tegevusi ja teemapäevi.

Pikaks traditsiooniks on saanud värvipäevad ja smuutipäev. Ühe nädala jooksul oli igal päeval oma värv, sel päeval oli näiteks supp, salat, magustoit või terviseamps kindlat värvi ning tore oli vaadata, et kogu maja lapsed ja õpetajad ka riietusid vastavalt värvikoodile. Lastele meeldis väga ise toiduainetega toimetada ja nendest maitsvat smuutit valmistada, sest oma tehtud smuuti maitseb ikka kõige paremini.

Kogu maja lapsed said osaleda Suukooli loengutes, kus räägiti palju põnevat seoses suu tervisega. Näiteks väiksemad said teada, et neil on suus 20 piimahammast. Uus ja põnev teadmine oli see, et krokodill ei pese ise oma hambaid, vaid linnuke nokib tema hambad puhtaks. Koolieelikute rühm sai lisaks Suukoolile külastada Kalmer Lepiku hambakliinikut, mis oli lastele väga hea võimalus tutvuda hambaarsti töövahenditega. Nii mõnelgi lapsel tekkis soov tulevikus saada hambaarstiõeks. Samuti tekkis neil teadmine, et hambaarstil käimine ei olegi hirmus!

Lisaks külastas meie maja politseimuseum, sai proovida politseiriideid ja töövahendeid ning teha paberile oma sõrmejälgi, samuti otsida lepatriinu kadunud täppe.

Tammiste lasteaed-algkooli tervisekuu võeti kokku piduliku rongkäiguga

Foto: Tammiste lasteaed

Suuremad lapsed olid vaimustuses vereplekkide otsimisest ja väsimusprillide katsetamisest. Lõpetuseks sai maha pidada ühe suure märuli.

Koolilapsed said nautida igal kolmapäeval liikumisel õpetaja Anu eestvedamisel hoogsaid tantsuvahetunde. Lasteaias tehti õpetaja Kristlini eestvedamisel kolmapäeva hommikuti õues Vikerraadio virgutusvõimlemist. Samuti oli koolilastel võimalus tänu Pärnumaa spordiliidule õuespordinädala raames õppida treener Jaanuse käe all kettagolfi mängima. Lastele see väga meeldis ja tund läks lennates.

15.–19. aprillil oli meil asutuses autovaba nädal, kus pöörasime suuremat tähelepanu tervislikule liikumisele kodu, lasteaia ja kooli vahel. Innustasime lapsevanemaid leidma aega ja viise jätta sel nädalal auto koduhoovi ning liikuda lasteaeda või kooli jalgsi või jalgrattaga. Tore oli näha, kui paljud sellega kaasa tulid ja leidsid selleks võimaluse kasvõi kord või paar, ja ka need lapsed, kes kaugemal elavad. Meie suur tänu lapse-

vanematele, kes üleskutsega autovabalt liigelda kaasa tulid ja seeläbi oma lapse liikumisaktiivsust toetasid.

Tervisekuu raames toimusid rühmades pudruhommikud vanematega. Vanemad kiitsid kokkade valmistatud putru, mida sai koos lapsega nautida. Oldi ühel meelel, et nii võiks alata iga hommik. Lapsed olid rõõmsad, et peale maitsvat kõhutäit said veel ka mänguhommiku vanematega. Valmisid uhked ehitised, joonistused ning maha peeti lauamängude turniir. Aeg läks lennates ja päevad algasid naeruiselt. Lisaks kõikidele tegevustele uurisid lapsed tervisekuu vältel, kus asub süda ja mis teeb südamele head. Peame sööma juur- ja puuvilju, et olla terved, piima ja liha, et olla tugevad ning saia ja võid, et olla kiired. Südamele teab head ka liikumine, head sõbrad ja rõõmsad kaaslased.

Tervisekuul olid väga usinad kõndijad meie maja töötajad. Sel korral võeti ühiseks eesmärgiks nädalaga kõndida 611 km (Tori valla pindala on 611 km²). Selle kilometraaži

läbimisega kõndisime ümber Tori valla neli ringi ja natuke peale. Rõõm on tõdeda, et eesmärk sai saavutatud ning ka ületatud.

Tervisekuu lõpetas suur spordipidu, mis algas piduliku marsi saatel staadionile. Iga rühm oli rongkäiguks teinud endale lipu või loosungi, millega kõnniti uhkelt lipuväljakule, kus toimus spordipeo avatseremoonia. Masti tõmmati Tammiste lasteaia lipp ning süüdati spordipeo tuli. Seejärel oli ühine soojendus, et kõik käed ja jalad kenasti võistlemiseks soojaks saada. Võisteldi hoota kauhushüppes, 30 m jooksus ja palliviskes. Lisaks sai proovida tõkkejooksu ja täpsusviset. Kõik lapsed olid väga vaprad, tasuks oli igaühele diplom ja medal, mis tegi suu magusaks. Kaks vanemat rühma selgitasid välja ka esikolmikud. Lisaks lastele olid tegijad ka meie õpetajad, kes läbisid samuti kõik alad, olles ise vingetes retroriietes. Lõpetuseks kustutasime selleks aastaks spordipeo tule ja alata võis vahva mullipidu.

Liikuv laps on rõõmus laps!

Sõber Karuga orienteerumismäng

MARGIT BLEHNER JÄNESSELJA LASTEAIA ÕPPEALAJUHATAJA

Päris pikalt ettevalmistusi teinuna ootasime me Jänesseljal jüripäeva saabumist, et koos lastega üks orienteerumismäng maha pidada ning jürilõkke ümber pärast pingutust veidike puhata. Ja siis jüripäev saabuski – hommikuks oli üllatuslikult päris paks lumekord maas, ilm oli väga vilu ja niiske. Raske südamega lükkasime seetõttu selle ettevõtmise edasi.

Nädala pärast oli ilmataat igatahes täiesti meie poolt ning pikalt ettevalmistatud mäng sai läbi viidud. Orienteerumispunkte läbides said lapsed liikumisõpetaja Riinu ette valmistatud tegevustes väga erineval moel nii keha kui mõtlemist liigutada – teha oma kehaga tähti, läbida takistusrada, otsida puude otsast ja õuealalt pilte, arutleda hoolivuse üle, moodustada pallidest sõna ning batuudil hüpata. Lapsi abistasid punktides meie oma maja töötajad perenaistest

direktorini. Kuna lastel tuli rada läbida etteantud järjekorras, pidid osalejad olema eriti tähelepanelikud, et mitte kogemata valesse punkti sattuda, kus mõne teise meeskonna lapsed ees tegutses. Kõik punktides toimunud tegevused olid seotud „kiusamisest vabaks“ metoodika alusväärtustega: austus, hoolivus, julgus ja sallivus.

Eriliseks tegi päeva veel see, et lõunasöök toimus õues murul põleva lõkke ääres. Lõunasöögiks oli sel päeval laste soovil hamburger.

Seda toredust jagus veel ka õhtupoolsesse aega, mil kahe lõpurühma lapsevanemad laada korraldasid, et lõpupeo tarbeks veidi raha teenida. Ilus ilm meelitas kokku palju rahvast, mistõttu erinevad magusad suutäied kadusid lehtedelt vägagi kiiresti.

Selliseid vahvaid ettevõtmisi saab korraldada vaid koos meeskonnaga, kes Jänesseljal on super! Aitäh kõikidele, kes selle laste jaoks toreda päeva õnnestumisele nõu ja jõuga kaasa aitasid!

Sindis toimus pidu uute vallakodanike auks

GEIU VAHTRA LASTEKAITSESPETSIALIST

27. aprillil säras taevast päike ja Sindi seltsimaja juures võis märgata signat-saginat – uute Tori valla ilmakodanike auks toimus hõbelusikapidu. Lusikapeole olid kutsutud 88 värsket vallakodanikku, kelle sünd oli registreeritud ajavahemikus 1. juuli 2023 kuni 5. veebruar 2024. Sel korral oli beebide hulgas koguni kaks paari kaksikuid.

Nii suuremaid kui väiksemaid beebisid tervitasid Tori vallavolikogu esimees Jana Malõh, abivallavanem Priit Ruut ja Tori valla raamatukogu direktor Ene Michelis. Värsked põnnid said omale nimelise hõbelusika ja raamatu „Pisike puu“.

Muusikalise etteaste eest hoolitsesid Kait Kallau ja Merike Teppan-Kolk ja kaunid hetked jäädvustas fotograaf Viktoria Reiman. Tere tulemast siia ilma, pisikesed! Soovime teile kõigile kogu eluks koos armastust, tervist, naeru ja õnne.

Beebid, kes ei saanud aprillis, aga ka varasematel lusikapidudel osaleda, saavad oma hõbelusika ja raamatu kätte elukohajärgsest raamatukogust. Sauga alevikus elavate beebide hõbelusikad ja raamatud asuvad Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a).

Lisainfo saamiseks pöörduge lastekaitse spetsialist Gerlin Kõre poole: gerlin.kore@torivald.ee, tel 5309 3130.

Rohkem pilte: uudised.torivald.ee/pildid.

Foto: Viktoria Reiman

Kaasahaarav jalgpalliõhtu Jänesselja lasteaias

RETI TÕNISMÄE JÄNESSELJA LASTEAIA ÕPETAJA

Meie lasteaias on lapsed juba aastaid saanud osaleda jalgpallitreeningutel. Huvi selle mängu õppimise vastu on olnud jätkuvalt suur. Kindlasti mängib siin rolli ka treener, kes on oma ala tõeline proff – Aleksei Galkin. Oma innukuse ja sportlikkusega on ta lastele tõeliseks eeskujuks. Jalgpallitreeningutel nagu ka spordis üldisemalt kasvab tahtejõud, sihikindlus, füüsiline võimekus ja koostööoskus. Lapse arengu jaoks on need kõik väga vajalikud omadused.

Kuna sellel kevadel lõpetab meie lasteaia lapsi kahest rühmast – Tibust ja Sipsikust, hakkas idanema mõte jalgpalli sõpruskohtumisest. Tõsi, Tibu rühmas hakkab see koolieelikutel juba traditsiooniks saama. Aga mõeldud-otsustatud!

Mida lähemale tuli 8. mai – päev, mil jalgpalli-

Tibu ja Sipsiku rühm pidasid maha jalgpallimatši

Foto: Margit Blehner

üritus pidi aset leidma – seda rohkem kasvas laste põnevus, peeti läbirääkimisi meeskondade loomiseks ning käis usin harjutamine jalgpalliga.

Lõpuks oligi see õhtu käes. Võis ainult rõõmustada, et paljud lapsevanemadki olid lastele kaasa elama tulnud. Osalejaid oli nii palju, et saime pidada kaks mängu. Pärast vastasmeeskonna ter-

vitamist võiski mäng alata. Oi seda hasarti ja madistamist! Kõik mängijad olid ihu ja hingega asja juures ning püüdsid anda endast parima, et vastastele värav lüüa. Kasutati kõiki trikke ja oskusi, mis treeningutel eelnevalt omandatud. Oli momente, kui palliga haigetki saadi, kuid pisar pühiti pöselt ja tarmukalt osaleti mängus edasi. Kui män-

gud läbi, said kõik osalenud lapsed suure aplausi saatel endale kuldmedali kaela.

Nii mõnigi lapsevanem tunnistas pärast mängu, et läks mängu vaadates nii hasarti, et oleks isegi tahtnud platsil palli taga ajada. Kõik koos tõdesime, et oli üks tore ja sportlik õhtu ning alati ei olegi tähtis võit, vaid oluline on osavõtt.

Euroopa konverents Sindi gümnaasiumis

**VIRGINIA NEEME
VANESSA VIKKOJA
KRISTEL JÕGI**
SINDI GÜMNAASIUMI 12. A KLASSI
ÕPILASED

9. aprilli hommikul kell 10 kogunesid gümnaasiumiklasside õpilased kooli aulasse, et kuulata 12. klassi õpilaste ettekandeid ja külalisinejaid.

Päeva avasid Indres Pukk ja Tauri Kovalevski, kes pidasid ettekande teemal „Rahusoojust koostööni“, rääkides Prantsuse välisminister Schumanist ja tema plaanist Euroopa ühendada majanduskoostöö raames.

Järgnes Ketrin Kärge ja Karolin Muhu esitus, kes kõnelesid teemal „Euroopa Liit aastatel 1987–2004“, rääkides nii Maastrichti lepinguga 1992. aastal kaasnemist kui ka Amsterdamis lepingust aastal 1996. Lisaks tuli juttu ka euro kasutuselevõttu aastal 1999. 12. klassi esitlustele pani punkti Hendrik Sauvälja ja Kertu Õnapuu esitus „Euroopa Liit – suremas?“.

Vahepalana laulis Sindi gümnaasiumi koor setokeelse laulu „Tii“: just see laul esindas Eestit Eurovisioonil aastal 2004, mil Eesti võeti vastu Euroopa Liitu ja NATOsse.

Peale pausi astus noorte ette Ivo Krustok, kes rääkis kliima-

probleemidest. Täpsemalt kõneles ta Euroopa institutsioonidest – kuidas need meie rohepoliitikat mõjutavad – ning Euroopa Liidu rohelisest kokkuleppest, mille hulka kuuluvad nii kliimapakt ja kliimaseadus kui ka puhta energia tootmine. „Keskkonnaprobleeme ei saa ükski riik iseseisvalt lahendada – peame koos töötama,“ oli tema esitluse peamiseks ja kõige tähtsamaks mõtteks. Seejärel astus kuulajate ette 12. klassi õpilaste ühine lemmik Indrek Tarand, kes viskas nalja Sven Mikseri ja „Vareda“ üle, rääkides oma kogemustest Euroopa Parlamendis ja muid salajutte. Lisaks soovitas ta kõigil, kel piisavalt vanust, osaleda selleaastasel Euroopa Parlamendi valimistel.

Sellega lõppesid esitlused ja algasid töötodad: „ÜRO matkemäng“, „Kui palju kaalub minu mobiiltelefon?“ ja „Meedia mõttesuunamudijana“, mille kohta oli kuulda ainult positiivset tagasisidet. Päev lõppes Kahoot'iga, mille võitis suure edumaaga 12. klassi meeskond Nissan 100NX 506AUP.

Gümnaasiumiõpilaste Euroopa konverents lõppes positiivse noodiga.

„Meil on probleem?!“ ehk õpetaja õpib

KERDI MIHHAILOVA
PÄRNUMAA MATEMAATIKA
AINEÜHENDUSE JUHT
VANEMÕPETAJA

8. mail toimus Pärnumaa matemaatika aineühenduse eestvedamisel 1.–9. klassi matemaatikat õpetavate õpetajate koolituspäev Kilingi-Nõmme gümnaasiumis, kus osales 38 klassi- ja matemaatikaõpetajat neljateistkümnest maakonna koolist. Meie vallast võtsid osa Sindi gümnaasiumi, Tammiste lasteaed-alkukooli ja Sauga põhikooli õpetajad.

Seoses uuendatud õppekavaga tuleb matemaatikas hakata õpetama probleemülesandeid esimest klassist alates. Aga mis on need matemaatilised probleemülesanded, kuidas neile läheneda ja kuidas ka lapsed neid lahendada oskaksid? Õpetajate toetamiseks korraldas maakondlik aineühendus koolituse „Meil on probleem?!“.

Tartu ülikooli didaktik Anu Palu koos klassiõpetaja Mare Talloga avasid mõistet probleem, probleemõpe, probleem- ja tekstülesanne ning rääkisid samm-sammult, kuidas arendada probleemülesannete lahendamisoskust. Sirutuspäeva ajal kihas saal mõtetest ja ideedest. Matemaatikaõpetajate Helen Miti ja Hille Uustamme ettekanne aga keskendus matemaatilisele julgusele. Eksimiste kaudu me õpime ning kui kõik on selge ja lihtne, siis ei toimu õppimist. Saime praktiliselt rakendada esimese ettekande soovitusi

ning kasutada probleemülesannete lahendamiseks erinevaid viise.

Kohtumine aitas ka klassi- ja matemaatikaõpetajate omavahelisi suhteid tugevdada ning julgustas üksteise poole pöörduma küsimuste, murede ja rõõmudega. Koostöös peitub jõud!

Mõned näited probleemülesannetest:

1. Karjas on 125 lammast ja 5 lambakoera. Kui vana on lambakarjused?
2. On antud kolm nõud mahutavusega 23, 40 ja 3 liitrit. Kuidas nende abil kõige lihtsamalt mõõta 20 liitrit vett?
3. Päkapiikk soovis ületada tõstesilda. Ta leidis sildi, mis ütles, et iga sillaületuse korral kahekordistab tolliametnik ränduri olemasoleva raha ning peale seda peab rändur tasuma tollimaksu 1,2 eurot. Päkapiikk otsustas silda ületada kolm korda, et aru saada, kuidas süsteem toimib. Päkapiiku üllatuseks ei jäänud tal peale kolmandat korda raha üldse alles. Kui palju oli päkapiikul raha enne silla ületust?

Lahendused:
1) Lammaste ja koerte arvu järgi ei saa otsustada lambakarjuse vanuse üle.
2) Kõige lihtsam on 23–3=20 (liitrit).
3) Lahendada soovitakse tagant ettepoole. Vastuseks tuleb 1,05 eurot.

Gümnasistide aprill

VERONIKA UUSSAAR
SINDI GÜMNAASIUMI ÕPETAJA

Gümnasistide aprillikuu möödus väga tegusalt. Toimus palju erinevat: Euroopa konverents, külas käisid sõbrad Soomest, pidasime 12. klassi tutipidu ja gümnasistide kevadpidu ning külastasime Tšehhi pealinna Prahat.

9. aprillil tähistasime Euroopa konverentsiga 20 aasta Eesti kuulumist Euroopa Liitu ja NATOsse. Täname Europe Direct Pärnumaa esindust abikäe ulatamise eest. Samuti tänasime Euroopa Komisjoni Eesti esindust, keskkonnaametit, MTÜ Modot ning Tartu ülikooli ühiskonnateaduste instituuti töötubade ja külalisesinejate eest.

15.–19. aprillini külastasid meid sõpruskooli õpilased Soomest Joensuu. Üheksa 10. klassi õpilast ja kaks õpetajat tulid tutvuma meie kooliga ja suhtlema õpilastega. Mitmed õpilased said neile pakuda majutust oma kodus. Koos 10. klassiga said külalised tundides käia, hobikeeglit mängida, avastada Pärnut ja Sindit. Külalistele meeldis väga meie koolisöökla toit. Seda jäid nad igatsema.

19. aprillil saabusid abiturientid kooli lõbusas, lapselikus meeleolus – toimus viimase koolikella aktus. Peatsed lõpetajad istutasid kooli juurde iluõunapuu, mis oma kaunite õitega jääb igal kevadel neid meenutama ning sügiseti toidab ümbruskonna linde. Seejärel mindi viimasesse koolitundi. Lõpuks koguneti koos õpetajatega aulasse. Sõna said nii 11. klassi esindus kui ka päevakangelased ise, kes olid koostanud õpetajatele lõbusa „Kuldvillaku“ enda kooliajast. Õpetaja Made meenutused algklasside ajast nii sõnas kui pildis muutsid kõigil silmad märjaks. Siis oligi aeg viimast koolikella helistada.

Õhtul avanes kooli aulaga aga hoopis teine vaatepilt. Mõne tunniga oli ruum transformeerunud muinasjutuliseks, sest algas gümnasistide kevadpidu teemal „Teepidu hullu kübarsepa juures“ Lewis Carrolli

Sindi gümnaasiumi lõpetajad käisid Prahas kevadet otsimas

Foto: Sindi gümnaasium

loodud maailmas (1865. aastal ilmunud teose põhjal), kus asjad pole päris nii, nagu harjunud oleme. Nii said kostümeeritud pidulised õhtu jooksul osa võtta erinevatest viktoriinidest ja mängudest, külalisesinejad pakkusid muusikaviktoriini ja tantsitasid kohaletulnuid. Õhtu naelaks kujunes mustkunstnik Richard Samariütel, kes oma etteastega naerutas ja üllatas kõiki. Muusikalisi elamusi pakkusid meie enda gümnasistid – bänd Kiss of Migrane ja Jaanika.

Kui 12. klassil esimene riigieksam tehtud sai, sõitsime Prahasse kevadet otsima. Lendasime siinsest külmast

kevadest sooja. Kolme päeva jooksul tutvusime Praha vaatamisväärsustega, külastasime alkeemia- ja teadusmuuseumi, jalutasime loomaaiaid ning nautisime ilma ja suurepäraseid roogi.

Aprill möödus kiiresti. Kevad on ka aeg, kui toimuvad sisseastumiskatsed 10. klassi. Sellel kevadel toimusid meil need kahes osas. Esimesed tulevased kümnendikud valiti juba märtsi lõpus ning järgmised valikud tehti maikuu jooksul. 11. juunil on kõigil Sindi gümnaasiumi gümnasistidel võimalus valikainete laadal tutvuda ja valida endale järgmise õppeaasta valikained.

Playback 2024

KERTU JÄRV
SINDI GÜMNAASIUMI 7. A KLASSI
ÕPILANE

10. mail toimus Sindi gümnaasiumis Playback. Omavahel võistlesid 1.–4. klass, 5.–8. klass ja 9.–12. klass. Õhtut juhtisid Anti ja Gerda. Žüriis olid Kärt Kangur, Mart Nõmm, Chätlyn Parts ja Önneli Pilliroog. Esitlusi hinnati seitsmes kategoorias: rahva lemmik, „kõige tšillim“, grand prix ja vanuseklassid. Esitlusi oli kokku 12, kõik väga läbimõeldud ja huvitavad. Terve aula

oli kaasaelajaid täis. Kui oodati žürii otsuseid, näidati õpetajate tehtud videot, mis oli väga hästi tehtud.

Viimaks jõudis kätte õhtu kõige oodatud hetk ehk tulemuste teada saamine. Rahva lemmiku tiitli võitis 7.a, „kõige tšillima“ auhinna võitsid

11.a ja 12.a klassi poisid, 1.–4. klassi arvestuses võitis 4.a ja 5.–8. klassi arvestuse 8.a.

Parimatest parima, grand prix auhinna võitis 1.a klass, kes oli lapsevanemate kaasabil ette valmistanud suurepärase etteaste „Bella Ciao“.

Sindi gümnaasiumi playbacki grand prix võitja 1.a klass

Tori valla koolide õpilasesindused kohtusid inspiratsioonipäeval

ERIKA NÖMM
NOORSOOTÖÖ NÕUNIK

3. mail toimus Tori valla noortevolikogu eestvedamisel inspiratsioonipäev Tori valla koolide õpilasesindustele. Seekordne inspiratsioonipäev keskendus laiemas plaanis vaimsele tervisele, mis on samas seotud kõikide valdkondadega. Vaimset heas seisus noored on positiivseteks eeskujudeks, oskavad märgata, hoolida ja kaasata. Lisaks noortele osalesid ka huvijuhid ja noorsootöötajad, kellel on oluline roll noorte suunamisel.

Päeva alguses ütlesid ter vitussõnad abivallavanem Priit Ruut ja Tori valla noortevolikogu liige Keitlin Heily Hansumäe. Päeva juhtis Errit Kuldkapp, kes väga inspireerivalt rääkis oma lugu. Inspiratsioonipäeva saab kokku võtta Erriti sõnadega: „Ühise inspiratsioonipäeva käigus turgutame üksteise sädet, mis on meis kõigis peidus, kuid

Foto: Helina Rooba

Inspiratsioonipäeval osalesid õpilasesindused, huvijuhid ja noorsootöötajad

aeg-ajalt vajub ta unne ja võib tekitada erinevaid tundeid, emotsioone ja hoiakuid ning suhtumist endasse ja ümbritsevasse inimestesse. Meie õnn ja rahulolu on meie endi kätes ja südames, meie endi

tegudes ja hoiakutes, oluline on vaid endale selgeks teha, mida me sügaval sisimas väärtustame ja kuidas me oma elu õnne möödame. Ilmselge on ka see, et mis toimub meil sees, peegeldub ka väljapoole nii kõnes kui kehakeeles. Hea on teada, et meil on võimalus võtta vastutus selle eest, kuidas me reageerime sellele, mis meil sees toimub. Mida me selle teadmise peale hakkame ja kuidas ennast väljendame ning oma igapäeva eluga rohkem rahul oleme.“

Päeva teises pooles tutvustasid Tori valla noortevolikogu liikmed oma rolli ja noortevolikogu tegevust. Õpilasesinduste liikmed said esitada neile küsimusi. Koos

arutleti noorte kaasamise teemal.

Projekti elluviimist toetasid Eesti noortetühenduste liit ning haridus- ja teadusministeerium noorte osaluse fondi raames.

EESTI NOORTE-
ÜHENDUSTE LIIT

NOORTE
OSALUSE
FOND

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

„Teeme ära!“ talgupäev tõi Sauga põhikooli 45 talgulist

MARGIT LOTT
SAUGA PÕHIKOO LI
HUVIJUHT

4. mail kogunes Sauga põhikooli töökas pere, et üheskoos kooli ümbrust korras- tada. Talgupäev koolis oli täis rõõmu ja tegutsemist. Talgulised kogunesid juba enne kella 10, valmis panus- tama ühise eesmärgi nimel. Esimese asjana võeti ette kooliümbruse korrastustööd: ronimispuude, jalgpallivä- rivate ja kaugushüppekastide värvimine. Kõige suuremat rõõmu pakkus värvimine meie pisikestele talgulistele, kelle naeru saatel ronimis- puud uued kuued said.

Sama innuga haarati kätte rehaid ja prügikotid ning hakati korjama sodi, riisuma oksa ja lehti. Korrastati kau- gushüppekastid ja võrkpalli- platsi ala. Värskenduskuuri läbis ka staadion. Ühiselt

otsustati istutada viljapuid, unistades juba tulevases apri- koosisaagist.

Ent töötgemine ei olnud sel päeval ainus nauding. Kooli imelised kokad val- mistasid suurepäraseid roogi – ahjusoojad liha ja viineripi- rukad pakkusid kosutust juba talgutele saabudes. Hiljem kostitati talgulisi ka maitsva supiga, täites nende kõhud sooja ja koduse toiduga.

Kokku kogunes 45 tub- lit talgulist, kes olid tõeliselt suurepäraseid oma abivalmi- duses ja töötgemise innus. Üheskoos veedetud aeg oli täis naeru ja head tuju ning ka ilm oli meid soosiv, päike- sepaisteline ja soe. Lapsed olid rõõmsad ning näitasid üles suurt töötgemise tahtmist, mis tegi sellest päevast tõeli- selt meeldejäáva ja südamliku kogemuse. Aitäh, armsad tal- gulised, et olite meiega!

Sauga põhikooli tublid talgulised

Foto: Margit Lott

KEVADINE LÕIMINGUPÄEV TORI PÕHIKOO LIS

2. mai 2024

KULTUURIRIKAS TORI

Toimusid õpikojad, mis olid mitme aine-, klassiõpetaja ja külaliste ühistööna õpilastele ette valmistatud.

Aivar Ruukel

Malle Ormilaan

Merike Teppan-Kolk

Lembit Link

I KOOLIASTE

Õpikodades räägiti vanavanemate laulumängudest, tori hobusest, kasutati vanasõnu, lauludi, tantsiti, mängiti pilli, meisterdati ja kapati.

II KOOLIASTE

Õpikodades tantsiti ja räägiti rahvatantsust, rahvapillidest, August Pulstist, vanapagana ja põrgu muistenditest, punuti näpunööri ja patse.

III KOOLIASTE

Õpikodades tõlgiti setu murdekeelne laul tavakeelde ning õpilased lisisid rütmipillid ning räpi-beati ja salvestasid. Koostati tekste kohalike vaatamisväärsuste kohta, arutleti Tori kiriku rollist ajaloo ja tänapäeval ning tõrvati haabjat. Meisterdati tuulikuid, püüti tuult ja räägiti tuuleenergiast.

Aita Puust

SUUR TÄNU KÕIGILE ÕPIKODADE LÄBIVIIJATELE

Vabatahtlik pääste Tori piirkonnas ehk tulemas on midagi huvitavat!

KAIRE PARTS
TAALI VABATAHTLIK PÄÄSTJA

Kui kuskilt tuleb suitsu ja näha on leeki, siis peagi on kuulda sireene ja teedel sõitmas tuletõrjeautosid. Aga kui palju me teame vabatahtliku pääste ajaloost nii Eesti mõistes kui Tori piirkonnas? Kahjuks on palju Tori-Taali vabatahtliku päästet puudutavat ajaloolist materjali hävinud või põletatud, aga midagi siiski tänaseks teame ja jagame teiega! Kõike seda infot saame ma jagada tänu Taali vabatahtliku pääste noorliikme Aile Partsi uurimustööle „Vabatahtlik pääste Tori piirkonnas läbi aegade“. Just see uurimustöö on ka aluseks 6. juulil toimuvale üritusele, mis algab Taalis Mõisa tee 7 ja lõpeb Tori keskväljakul ja kuhu ootame kõiki inimesi. Ikka selleks, et oleks turvalisem ja näeks, millega tegelevad vabatahtlikud ja kutselised päästjad. Kindlasti jälgi reklaame, kus on kirjas ka ajakava!

Aga alustame algusest, 23. aprillist 1788. Tallinnas asutati esimene vabatahtlik tuletõrjeselts Tallinna Mustpeade vennaskonna vabatahtlik tuletõrjekomando, kuna tulekahju tekkimisel oli alati oht, et kogu linn põleb maha. See oli esimene Tsaari-Venemaal ja üks esimesi Euroopas. Kolm päeva hiljem, 26. mail 1788 osteti 95 rubla eest käsiprits, mis paigutati Tallinnas Pikk tn 26 asuvasse Mustpeade maja eesruumi. 2. augustil 1862 asutati Tallinna vabatahtlik tuletõrjeühing. Ühinguks kuulus 30 tegev- ja 32 toetajaliiget. 6.-7. septembril 1919. toimus rahvusooperis Estonia üleriigiline tuletõrje kongress. Kongressist võttis osa 48 tuletõrjeorganisatsiooni 78 esindajat. Otsustati asutada „üleriigiline tuletõrje liit“, mis nimetati 1936. aastal ümber Eesti vabatahtlikuks tuletõrje liiduks. Nii loetakse 7. septembril 1919 organiseeritud tuletõrje alguseks Eestis.

19. sajandi algul olid tekkinud peale vabatahtlike tuletõrjeühingute mõisate ja valdade juurde „vastastikku abiandmise seltsid“ ja „valla tulekahju jaoskonnad“, mis ei olnud ametlikult registreeritud ja toimisid vabatahtlikkuse alusel. Taali vastastikku abiandmise seltsi esmamainiti 1905. Selts registreeriti ametlikult 31. jaanuaril 1921. Selts kuulutati välja samal päeval vastava kuulutusega Viljandi-Pärnu rahukogu poolt. Seltsi üldkoosolekud toimusid enamasti Taali vallamajas. 1909 aga on välja toodud, et vastastikku abiandmise seltsi alluvuses oli Taali valla

Foto: Taali vabatahtlikud päästjad

tulekahju jaoskond, mis asus Taali mõisa juures. Vabatahtlik selts tegeles tules kannatanud peremeeste, vaeste ja invaliidide abistamisega. Lisaks ennetamise ja rahalise panusega tegeles ühing ka vabatahtliku päästetööga. Seega saab sellel aastal Taalis vabatahtliku pääste esmamainimisest 115 aastat. Seltsi likvideerimine otsustati seltsi üldkoosolekul 3. juunil 1928. Kuna eelnevalt oli Taali vald liidetud Tori vallaga ja ühes vallas võis olla riikliku määruse alusel üks vabatahtlik päästeselts ja selleks sai Tori valla vabatahtlik tuletõrjeühing.

Aega läks pea sajand, aga taas oli ikka vaja päästjaid, sest häda ei hüüa tülles. Kuna aeg oli teinud oma korrektuurid ja lähimad kutselised päästekomandod olid Väandra ja Pärnu, panid Taali mehed ja naised kokku uue ühingu. Ühingu asutajad olid Jaak Särev, Piret Dreimann, Vello Kaunissaar, Erki Ivanov ja Toomas Saks. Juhatuse liikmeteks said Vello Kaunissaar, Jaak Särev, Toomas Saks. MTÜ Taali Rahva Selts registreeriti 11.06.2010. Taali rahva seltsi üks haru pidi edendama külaelu ja teine vabatahtlikku päästet. 2013 alustati lammustustöödega vana aida kõrval olevas viljakuuris ja 2014 sai katuse alla uus pritsukoor. Enamiku ehitustööd tegid oma liikmed, appi tulid nii kohalikud kui ka Pärnu kutselised päästjad. Päästeametiga oli leping sõlmitud teenuse pakkumiseks. 2013 ostsid liikmed esimeseks autoks kastiga džiiibi Nissan Navara. 2014 osteti juba eelnevalt lennuväljal teeninud DAF 1100, millega hakati reageerima väljakutsetele. Kuna tehnika vananeb, tuli 2021. aasta detsembris päästeameti poolt võõrandamisse mitu autot, millest ühele pre-

tendeeris ka Taali vabatahtlik päästekomando (VPK), kes kahjuks esimeses voorus autot ei saanud. Siis tuli aga võõrandamisele Mõniste päästekomando auto, mis oli koos tehnika ja varustusega mõeldud välismissioonile, aga autot välismissioonile ei eraldatud. Kuna teati, et Taali VPK auto mahutab ainult 1000 liitrit vett ja vajas järjest enam remonti, siis rahuldati auto võõrandamise otsus. Veebruaris 2022 töid mehed auto Mõnistest Taali. Alates 2022. aasta märtsis teenindab kutseid Kärmas Katariina. 2014–2017 tegeleti ainult tulekahjudele reageerimisega. Alates 2017. aastast tulid ka ennetusüritused. Suurim arv ennetus- ja ühisüritusi toimus 2019. a, mil neid oli 14. Näiteks juulis ei olnud ühtegi nädalavahetust, kus Taali VPK poleks ennetusüritusel osalenud. Lisaks väljakutsed – 2018. a mais oli ka üks nädalavahetus, kus auto ei saanud veel pritsikuuri tagasi, kui tuli uus väljakutse. 2019. aastal sai Taali VPK kutse osaleda Eesti tuletõrje ja pääste 100 üritusel. Selleks ürituseks sai kujundatud oma logo, valmisid oma lipp ja autolipud. Osaleti nelja inimese ja kahe autoga. Alates 2020. aastast on Taali VPK ainus päästeselts, kes näitab ja tutvustab erivajadustega inimeste suitsu- ja vinguandureid. Lisaks sellele tehakse palju kodunõustamisi. Ikka selleks, et meil kõigil oleks turvalisem!

Aga ei saa Taali ilma Torita. 18. sajandi lõpus oli Tori kirikumõisas oma meeskond, kes alati aitas tuld kustutada, aga ei olnud otseselt registreeritud ühingu. Paljud vabatahtlikud olid Tori karskusseltsi Täht liikmed. Karskusseltsi eesmärk oli, et viina joomise asemel oleksid inime-

sed kained ja teeksid midagi kultuursemat: pidusid, koosviibimisi, loeks ja laulaks. See andis aga hea aluse vabatahtliku tuletõrje tekkeks. Kuna jõgi oli lähedal, chitasid vabatahtlikud 1906. a jõe lähedale annetuste, mõisniku ja valla abiga Tori pritsimaja, mis on ilma tornita säilinud tänaseni. Kuna Eesti Vabariigi tekkimisega oli hoogustunud ka ametlike tuletõrjeühingute loomine, tulid kokku Tori valla mehed, kellest enamik oli taustaks sõjaväeline haridus ja kogemus ning kes juba tegutsesid vabatahtlike päästajatena. Eestkõnelejaks oli sõjakooli lõpetanud Mihkel Pärn. Nende eestvõttel kutsuti 25. novembril 1928 kokku juhatuse koosolek, asutati Tori valla vabatahtlik tuletõrjeühing ning kinnitati põhikiri. Sellel ajal sai ühing alustada siis, kui siseminister oli oma kinnituse andnud ja see otsus ilmus ka Riigi Teatajas. Siseminister andis oma nõusoleku 3. aprillil 1929. aastal ja kinnitus ilmus Riigi Teatajas nr. 65/66 1929. Ühingu 30. mai 1929 koosolekul kinnitati juhatuse liikmed ja varahoidja. Seega saab sellel aastal Tori valla vabatahtliku tuletõrjeühingu ametlikust kinnitamisest 95 aastat. Ühingu eesmärkideks olid „tulekahjude kustutamine tulekahju korral, tarviliste kustutusabinõuete muretsimine, kõikide abinõuete tarvitusele võtmise tuleõnnetuse ärahoidmiseks ning nende vastu võitlemiseks ja abiandmine tuleõnnetusse läbi kannatanud isikule“. Samuti „abiandmine muude suuremate loodusjõuliste õnnetuste puhul, mil tuletõrje jõudu või tööriistu kiirelt tarvis läheb“.

II maailmasõja algusega toimus vabatahtlik pääste vastavalt võimul olevale riigikorrale. Kahjuks viidi 1941

enamik tegevliikmeid küüditamise käigus Siberisse või põgenes ise. Kahjuks puudub peale 1941. aastat dokumentaalne info vabatahtliku pääste kohta Toris. Kuna uus võim kaotas ära kõik vana, aga ilma päästeta ikka ei saanud, kiitis 1957. a Eesti NSV ministrite nõukogu heaks EVVTÜ uue põhikirja ja vabatahtlike vormirõivaste kavandi, kinnitas koosseisud ja eraldas ka tegutsemiseks rahasummad. Vabatahtlik pääste allus omakorda sõjaväele! Toris oli selleks ajaks Tori näidissõhvoo. Kuna rahastus vabatahtliku pääste ülalhoidmiseks oli antud ainult riitele ja vahenditele, siis töötasu selle eest ei antud. Riik eraldas auto soovhoosile ja seega tuli remontida autot teiste põllumajandustööde kõrvalt. Varuosad olid soovhoosi bilansist. Riieteks olid rasked presentriidest sõjaväe- ja meenutavad roobad, kirsasaapad ning tuletõrjevõõ. Kogu kustutustöö tehti oma põhitöö kõrvalt. Ainsaks preemiaks inimestele oli 5-7 lisapuhkepäeva aastas. Lisaks oli kohustus osa võtta tuletõrjespordipäevadest ja võistlustest. ENSV lagunemisega kadusid tuletõrjespord ja võistlused. Tori vabatahtlik komando jäi, sest auto GAZ 66 oli alles ja vähe sõitnud. Peale päästeameti asutamist hakati vabatahtlikke päästeühinguid nimetama ka abikomandodeks. Rahastuse väljasõitude põhjal tagas päästeamet ja selleks sõlmiti kirjalik leping. Algas uuesti ka tööplaanide tegemine ehk abikomandodel oli kohustus läbida koolituste miini-

mumplaan. Kuna Toris oli olemas tühjana seisev päästetamaja, otsustasid Tori tuletõrje abikomando inimesed eesotsas Jaan Tekko ja Tarmo Kaldojaga, et hakkaks oma jõudude ja vahenditega seda renoveerima. Renoveerimine on dokumenteeritud alates 26. oktoobrist 1994. Kirja pandi, mida tehti ja kes tegid. Abikae ulatasid ka sponsorid ja ettevõtjad, kuid enamik panusest tuli siiski vabatahtlike poolt.

Kuna päästeamet soosis vabatahtlike päästjate ühingu loomist ja rahastus ülalpidamiseks tuli leida, registreeriti 10 inimese eestvõttel 17.02.2000 MTÜ Tori Tuletõrje Selts. 7. jaanuaril 2000 aastal kinnitati Tori tuletõrje seltsi põhikiri. Äriregistrisse kanti MTÜ 17.02.2000. Koostööleping päästeametiga sõlmiti päästetööde tegemiseks. Juhatuse liikmeteks olid Jaan Tekko, Ants Raudsepp ja Andrus Adams. MTÜ lõpetas teadliku tegevuse 2008. aastal, kuigi äriregistri korras-tamisel loetakse MTÜ kustutatuks 2002. aastast.

Tuleb välja, et Tori piirkonnas on vabatahtlik pääste olnud vahelduva eduga juba üle 100 aasta. Ja ega punane kukk ka küsi, kas sa elad maal või linnas. Täna on uued mured peale tulekahjude – kuidas saada hakkama kriisidega. Eks me igäiks peame sellele mõtlema! Aga sellel suvel tähistame Taali valla tulekahju jaoskonna 115. ja Tori valla vabatahtliku tuletõrjeühingu 95 aastapäeva. Kas pole suured ja ilusad numbrid? Kohtume juba 6. juulil!

Taali Valla TULEKAHJU JAOSKONNA

esmamainimine 115

**Tori Valla Vabatahtlike
Tuletõrje Ühing 95**

6. juuli 2024

SÜNNIPÄEVAPIDU
Taali pritsukuurist
Tori keskväljakuni

AJAKAVA

14.30–15.30 Tehnika kogunemine Taali VPK juures (Taali Mõisa tee 7)

16.00–16.45 Tehnika rongkäik Torisse (Sindi-Tori mnt kaudu)

17.00–19.00 Päästeseltside ennetusteemalised demoüritused

19.00–19.20 Taali VPK tänab ja annab sõna soovijatele

19.30–23.00 Simman "Vanade Sõprade" seltsis

23.00 Ürituse lõpp

Üritust toetavad: **Tori vald** **Päästeliit** **PÄÄSTEAMET**

Tammiste kevadkontsert tõi lasteaia saali täismaja

VILJA ALAMAA
KULTUURIKORRALDAJA

30. aprilli õhtupoolikul oli Tammiste lasteaed-alkkooli saal rahvast täis, signat-signat palju. Kõik lapsed ootasid oma pereliikmeid ärevalt ja pikisilmi, et neile näidata, millise suure töö nad talvega ära õppinud on.

Kolm aastat tagasi käis meie armas muusikaõpetaja Marge välja idee teha kevadel üks suur ühiskontsert, kus osalevad kõik Tammiste lasteaia majas tegutsevad huviringid väikestest suurteni. Ja nii see tore üritus alguse sai.

Kontsert oli tummiselt pikk, kõik said oma lemmiklööd esitada, laulda, tantsida ja uhkelt võimelda. Kokku võttis kontserdist osa 81 esinejat ja nende kuus juhendajat. Soovin siin ära märkida kõik tublid kollektiivid:

- lasteaia 24 laulu- ja pillilast koos õpetaja Marge Lumisaluga;
- algkooli akrobaatkarühm, kus võimles 16 last, nende juhendaja on Anu Nõmm;
- Sindi muusikakooli Tammiste filiaali tšello- ja klaveriõpilased, kokku neli last ja nende juhendajad Heli Sommer ja Triin Viies;
- rahvatantsurühm Tammepiigad, kus on 12 tantsijat ja juhendaja Kristel Arro;
- Tammiste naiskoor, kus laulab 25 naist, neid juhendab Kerttu Liisa Sepp.

Suur, suur tänu nii vahva kontserdi eest! Tammiste külla on alati suur rõõm minna, sest seal elavad ja tegutsevad väga vahvad ning särasilmsed inimesed. Toredat suve ja mõnusat puhkust teile kõigile!

Tammiste kevadkontserdi esinejad ja korraldajad

Foto: Karmen Kärj

Hei, Tammiste, Eametsa ja Kilksama kodukohvikute tegijad, sõpruskonnad ja pered!

Aprillikuu valla lehes andsin teada, et kodukohvikute päevad tulevad loomulikult teie küla- des ka sel aastal ja lisaks „vanadele kaladele“ ootame juurde uusi kohvikuid. Rahvast jagub kindlasti igasse kohvikusse piisavalt!

- **Tammiste kodukohvikute päev toimub laupäeval, 6. juulil kell 12–16** (registreerimise lõppkuupäev 30. juuni);
- **Eametsa kodukohvikute päev toimub laupäeval, 20. juulil kell 12–16** (registreerimise lõppkuupäev 6. juuli);
- **Kilksama küla ja ümbruskonna kodukohvikute päev toimub laupäeval, 3. augustil kell 12–16** (registreerimise lõppkuupäev 20. juuli).

Pidage kodus ja sõpruskondades aru ja kui olete otsustanud selle vägeva, rahvast rõõmustava ja ennast proovile paneva väljakutse vastu võtta, registreerige kohvik kindlasti vilja.alamaa@torivald.ee. Küsimuste korral saate mulle helis-

Kohvik Garaaži Tiks Eametsast

Foto: Vilja Alamaa

tada tel 510 5498.

Kui registreerimised on lõppenud, annan kõikidele kodukohvikutele teada, kus ja millal huvilistega enne kohvikupäeva kokku saame ja plaanid paika paneme.

Registreerides lisada järgnev info:

1. kohviku nimi;
 2. kohviku asukoht;
 3. kontakt
 4. kohviku lühitutvustus.
- Toredate kohtumiseni!

Vilja Alamaa,
kultuurikorraldaja

Juulis avatakse Sindis taas kodukohvikud

Laupäeval, 27. juulil kell 12–18 on plaanis Sindi linnas korraldada kolmas kodukohvikute päev.

Ootame kohvikute pidajaid, kui sul on vähemalt üks neist:

- soov osaleda kodukohvikute päeval;
- võõrustamisvõimalus; istumisvõimalus;
- tahe tutvustada oma kokakunsti.

Ava oma koduõu, hoov või aed kaaskodanikele ja meie külalistele. Kodukohvikute väärtusteks on vahetu suhtlus, uued huvitavad elamused ning võimalus astuda sisse mõnda kaunisse aeda, mida varem vaid

üle heki uudistada oled saanud. Loomulikult võivad sellest päevast osa võtta ka kortermajad.

Vürtsi saab lisada väikeste ülesastumistega või pererahva poolt talletatu eksponeerimisega – olgu selleks siis vanad esemed, fotod või mõni kogu.

Registreerimine 7. juuliks: kristel.reinsalu@torikultuur.ee.

Kes soovib kauem kodukohvikut lahti hoida, siis see on lubatud ja saame ka infos ära märkida.

Lähem info 5198 8934 (Kristel).

Kohtumiseni Sindi kodukohvikute päeval!

Argo Juske,
kultuurikorraldaja

Aeg, mõtted ja inimesed. Sindi laulukoori 155. juubelisünnipäeva lugu

KRISTEL REINSALU
SINDI LAULUKOORI DIRIGENT

4. mail tervitas Sindi seltsimajas arvestatav hulk inimesi Sindi laulukoori, kellel tänavu täitub 155. tegevusaasta. Kuna 150. sünnipäeval pakkusime oma külalistele põhjaliku ajaloolise tagasisaate koori sünnist ja kulgemisest läbi Sindi ja maailma tegemiste, ehtasime seekord juubelikontserdi üles huumorivõtmes. Ka sõpruskollektiivid esitasid humoorikaid lugusid ning Monika Limbergi vaimukad vahetektid Ants Välimäe esituses naerutasid rahvast korralikult! Urmas Lennuki lühinäidend „Viimane rahvatantsija“ oma koomiliselt satiirilise sisuga viis meid aga lähemale päriselusele väga tõsisele teemale – kas ja kui palju saab koor endale tegevusi lubada, kas laulukoor saaks hakkama dirigentide ja lauljateta, kas isetegevus ongi individuaalala või on selles koostegemise völu? Ja kuigi Uus Meeslaulu ei leia just tihti teed Sindi seltsimajja, ei ole koor meelt heitnud! Siinkohal tasub eelneva kinnituseks lihtsalt mõnele faktile otsa vaadata.

- Ühe ajakirjandusliku allika järgi sündis Sindi laulukoor tegelikult juba 1861, päris ärkamisaja alguses.
- Sindi ongi Eesti esimene muusikalinn, kuna 1891 avas Karl Ramm Sindi ministeeriumikoolis Eesti esimese muusikaklassi ning Karl Rammi lauluta „Örn ööbik“ ei möödu mitte ükski Sindi laulukoori väljalaulmine. See on ka üks vähestest teostest, mida iga koorilaulja peab laulma peast!
- Sindi laulukoori ridades laulab sel hooajal 31 lauljat, kuid kõige suurem lauljate arv on olnud 65.
- Läbi pooleteise aastasaja on kooril toimunud umbes 8060 kooriproovi, millest neid on vabastanud ainult iseenda pulm või surm.
- Koor on andnud umbes 155 jõulukontserti.
- Koori liikmed on kokku ära söönud 1560 portsu laulupeosuppi.
- Kõige kaugem koht, kus on esinenud, on Maria del Pi katedraal Barcelonas. Sindist on sinna 3306 kilomeetrit!
- Sindi laulukoori on kõige kauem juhatanud Kristel Reinsalu, kellel tänavu sügisel saab koori ees olnud 25 aastat. Lehte Rinaldo juhatab koori liikmete arvu osas öitsengulisel ajal 21 aastat ning Ester Murrand on tubli 10 aas-

taga auväärsel kolmandal kohal. Lisaks praeguse koorikoosseisu 2005. a kokukutsujale Aire Luhaojale on Sindi laulukoori juhatanud ja üle elanud veel ka dirigendid Maire Krinal, Tõiv Tiits, Margrit Kits ning Raido Lill.

- Koorivanem Aino Edo on kindla sõna ja käega tüürinud koorielu 19 aastat. Teenelise koorivanema aunimetuse võiksime anda ka Ene Michelisele koori elu ja tegevuse kajastamise eest tervelt 10 aasta jooksul.
- Kõige kauem on kooris laulnud Sirje ja Koit Aigro, mõlemad alates 1983. a.
- Kõige raskemat koormat kannab igal kolmapäeval noodihooldja Kaie Kivisel, kellel mistahes vajalik noodipaber alati portfellist võtta.
- Koori meeslauljad on võimelised igal juubeliaastal üllatama uue ja toreda lauluga. Sel korral kuulsime „Sindi koori räppi“.
- Kauaaegseimad sõprussuhted seovad meid Tori segakooriga (juba 155 aastat), kuid Tärvastu segakooriga Üits Viis oleme läbi teinud kaks suurejoonelist rahvusvahelist ühislaulmist, mille käigus muutusime läbi muusika hingesugulasteks. Mitte kunagi ei ole meid unustanud ka Audru segakoor ning lauluselts Sireli Sõbrad.
- Vokaalansambel Šal-lal-laa on leppinud, et nende juhendaja on ka meie juhendaja ning koos on alati olnud tore kulgeda nii läbi Eesti kui ka laia maailma muusikamaastiku.

Kuigi 155-aastaselt kooril on veel palju hinge taga, ei tahaks juttu siiski liiga pikaks ajada. Sindi laulukoor teeb kumarduse kõikidele juubeliolul osalejatele – teid oli kokku 170!!! Loodame, et saite toreda õhtu, meie koorinaiste ja Alla valmistatud heast-paremast kõhu täis, veidi märjakest keelele ning lihtsalt ülikvaliteetset muusikat taustal, mida pakkus meile duo Anne Adams ja Margus Kappel, oma sõpradega kohtuda, mõtteid mõlgutada ja tulevikuplaane pidada.

Sindi laulukoori ootab ees uus tõine laulupeohooaeg ning kui tunned, et põues laul pakitseb, tule meie seltsi! Kellega sellisel juhul järgmise tähtpäeva poole laulma hakkaksid, saad näha Sindi seltsimaja fua-jee postidelt ja seintel, kuhu meie koori soprani Eliise Kironeni pildistatu jääb üles sügiseni! Seltsis on segasem ning meie kooril on – erinevalt paljudest – sajandite kullaproov!

Mälumängurid tõmbasid hooajale joone alla

ENE MICHELIS
TORI VALLA RAAMATUKOGU DIREKTOR

Maikuu teisel teisipäeval oli Sindi seltsimaja suures saalis valmis säti-
tud 11 lauda SATSi kolmanda hoo-
aja lõppvooruks. Kolm aastat oleme
sellist kogukonda liitvat mälumängu
korraldanud ja päris kahju on kuulda
ja tõdeda, et kõik Tori valla elanikud
pole sellise sündmuse olemasolust
teadlikud. Püüame korraldajatena
uueks hooajaks rohkem reklaami teha
ning uusi mõtteid koguda.

Nagu arvata oli, ei olnud viimane
voor sugugi mütsiga löömise koht.
Üks laudkond pidi küll ilmselt tööko-
hustuste tõttu seekord eemale jääma,
kuid kümne meeskonna vahel läks
tõeliseks võistluseks. Enne viimast
küsimust olid selged vaid kaheksanda
vooru esimene ja viimane koht.

VIII vooru tulemused:

- I koht võistkond Täiskuu koosseisus Katrin Vunk, Ene Mironenkov, Teolan Pärtels, Mihkel Tomberg ja Toomas Rähmonen 49 punkti;
- II koht võistkond Selja koosseisus Käde Reinthal, Avo Kask, Katrin Tiimann, Merle Õige ja Alari Janson 44 punkti;
- III koht võistkond VEAB koosseisus Heikki Arge, Kristi Pruul, Ege

Järvesaar-Busch ja Marika Palu 42 punkti.

SATSi rändkarika viis endaga kaasa võistkond Täiskuu, kelle lõppskooriks kogunes 158 punkti. Lisaks eelpool loetletud tiimi liikmetele osalesid nende võistkonnas hooaja vältel veel Tuuli Luud, Anu Parnabas ja Aivar Allikivi.

Hooaja lõpetas teisena võistkond Selja 146 punktiga ning neile oli ühes voorus viiendaks liikmeks Aivo Reppo.

Kõige pingelisemaks kujunes võistlus hooaja kolmanda koha auhinna-
lisele kohale. Sellele platseerus tänu kaheksanda vooru küsimuste õigete vastuste leidmisele võistkond VEAB. Nende ridades on kaasa mänginud Liivia Koolme, Kandela Õun, Eve Niklus ja Kalle Puss.

Täna kõik võistlejad, kes ei lasknud ennast heidutada Erkki ja Jaagu poolt koostatud krutskitega küsimustest, mõnest nulliringist ega sõidust ühest valla otsast teise. Aitäh ka korraldusmeeskonnale!

Kogu SATS-iga seotud info on nähtav Facebookis. Traditsioonilisele suure ringi küsimusele laekus aprillis 13 õiget vastust. Õigesti vastanute vahel loosisime välja väikese meene, mille omanikuks sai Ave Paljasmaa.

Neljanda hooajaga alustame oktoobris!

SATSi III hooaja esikolmik

Foto: Rita Raudsepp

Tehtud!

MTÜ ENERGILISED

Sindi talisuplejad osalesid sel aastal koristustalgutel „Teeme ära“. Täna on koristuspäevast juba mõnda aega möödas, ent heast teost tuleb ikka jälg maha jätta. Otsustasime ühiselt, et tore on anda ujumiskoht nõrka suplejatele üle korras ja puhtana. Mõeldud-tehtud!

4. mail oli ilm ilus ja päikesepaisteline ning igati hea ühiskoristamiseks. Paraku meid sel korral palju kokku ei tulnud. Ikkagi alguse asi! Päikesepaisteline ilm soosis laupäevast perega koosveetmise aega või aias toimetamist. Mõned vaprad talisuplejad olid siiski Sindi väljujulas esindatud. Koristatud sai ka üksjagu, suurt ampsu me kohe esimese hooga ei haaranud. Riisusime rannaala ja kaldaäärse ning kallaku. Puhastasime kogu platsi sügise jäädunud lehtedest ja okstest ning muust olmeprahist.

Kõige kurvemaks tegi leid võsast, kus meie saagiks said vanad jalanõud, kulunud-katkised riided, vana väsinud rehvi, vanad ära visatud kalastajate

tarbed, mängukaardid ja tühi taara. Siinkohal oleks paslik paluda ka kõigil kalastushuvilistel oma praht lahkesti prügikasti toimetada või koju tagasi kaasa võtta, mitte metsa/võsa alla poetada. Prügikastid on tegelikult ka ujumiskohas täiesti olemas. Hoidkem oma kodukoht puhtana!

Kokku saime sellelt väikeselt maalalt tervelt neli suurt kotitäit prügiprahti.

Talgupäeva lõpetas Jana imemaitsev supp. Aitäh, Jana, Maris, Krista, Sten Eric. Aitäh ka Tori vallale prügi ära toimetamise eest. Tehtud!

Sindi talisuplejate hooaja lõpetamine toimus ujujatele hoogu ning indu juurde andnud DeLux saunaga toetajate kodus Toris. Jagati muljeid lõppevast hooajast, arutati rõõmude ja murede üle, anti lubadusi uueks hooajaks. Ühiselt tõdeti, et lõppenud talv ei olnud pooltki nii külm kui eelmine. Suur aitäh, DeLux Sauna Rent ning kõik, kellega sel lõppenud hooajal kohtusime-suplesime! Ootame ikka uusi liikmeid meie ridadesse. Näeme juba varsti! Jälgige reklaami Facebooki lehel „Sindi talisuplus“.

Sauga võrkpallinaiskond jõudis rahvaliigas poolfinaali

JAAN STOLTS
SAUGA VÕRKPALLIKLUBI

Sauga võrkpalliklubi raske hooaeg on läbi saanud, mängu on olnud väga palju, kuid arvan, et oleme kadalipu edukalt läbinud. Oleme võitnud mitmeid raskeid turniire. Esimest korda võtsime osa Eesti rahvaliiga esimesest tugevusliigast. Algne plaan oli alagrupist nelja hulka saada, aga tüdrukud olid tublid – võitsime alagrupi ja veerandfinaali koht oli tagatud. Rahvaliiga veerandfinaal toimus Läänes. Mängud olid väga raskest ja poolfinaalis tuli napp kaotus. Kolmanda-neljanda koha mängus võitsime Tallinna tugeva võistkonna ja nii oli pronks kindlustatud. Nüüd ootab välja teenitud suvepuhkus.

Ei ole lihtne sellistest turniiridest osa võtta, kui ei ole häid sponsoreid. Õnneks meil olid ja suur tänu kõigile: Tori vallavalitsus, LV Metall OÜ, Matogard

Sauga võrkpallinaiskond

Foto: Sauga võrkpalliklubi

OÜ, Tori siidritalu, Venderloo Veod OÜ, OÜ E.Schön, Wakerman Grupp OÜ, Koigre OÜ, Laarmann & Ko, Digiboss.ee, Antremo OÜ, Via Express OÜ, Massiner OÜ, Karjamõisa OÜ, Klaara-manni OÜ, Sivoclin OÜ.

Suur tänu ka Erki Uudikasele ja Janek Bahovskile.

Teie toel jätkame järgmisel hooajal. Täname ka meie võrratut treenerit Romet Priimäge! Peatse kohtumiseni.

Üks sportlik kevadkuu on Toris jälle mööda saanud

ANDRA SÖMER
TORI SPORDIKLUBI

22. aprillil toimunud jüripäeva rahvajooks kulges kahekilomeetrisel ringil läbi Tori aleviku. Lisaks jooksule oli võimalik õppida kepikõnni tehnikaid treener Erika Juhansoo eestvedamisel. Vaatamata erakordselt halvale ilmale läbis raja ligi seitskümme tervisesportlast. Kõigi osalejate vahel loositi välja kõnnikepid ja muid vahvaid auhindu. Paremusejärjestust me sellel jooksul traditsiooniliselt ei reasta. Võitjad on kõik, kes raja läbivad.

Kettagolfi võistlus Tori Kevad 2024 toimus 27. aprillil Tori kettagolfipargis. Võistluseks oli üles seatud ajutine kümme korviga rada. Kolmes divisjonis osales kokku 43 sportlast. Meestest osutusid edukaimaks Jaan Maiste, Mattias Oga ja Oliver Tammann ning naistest Johanna Lepp, Kaja Rebane ja Karin Kaaremäe. Noorte klassi ainus tubli esindaja oli Markus Joa.

1. mail tähistasime kevadpüha kanuumatkaga mööda Navesti jõge. Kaksikümme kanuud koos rõõmsate matkasellidega lasti

Erakordselt kehv ilm jüripäeva rahvajooksjaid ei heidutanud

Foto: Ülo Soomets

Aesoo vette ja Jõesuus võeti jälle välja (matkajad endiselt rõõmsad). Täname Tori matkakeskust vahva matka eest!

Sulgpalturniire korraldasime koguni kolm. 11. aprillil toimus sulgpalli pereturniir, kus võistkonna moodustasid Tori põhikooli õpilane oma pereliikmaga. Osalemas oli kuusteist võistluspaari. Võidu võtsid Triin ja Toomas Toht, teise koha saavutasid Mathelyn ja Jacklyn Jaanimäe ning kolmanda koha Mathias Jesper ja Janika Virkus. 9. mail toimunud Sulgtrallil võistlesid õpilased üksikmängus ja osalejad olid jagatud kolme liigasse. 1. liigas

võidutsesid Mathelyn Jaanimäe, Triin Toht ja Ramon Rohtla, 2. liigas Ruudi Kallaste, Jan-Marten Prints ja Sten Parm ning 3. liigas Rener Ruumet, Gregor Valdaru ja Grethe-Maria Rästa. 10. mail toimus Sulgtrall täiskasvanutele. Tegemist oli paarismängu turniiriga loositud paarilistega. Esimese koha võtsid Riina Ansu ja Ain Brunfeldt, teise koha saavutasid Janika Virkus ja Raigo Vahter ning kolmanda koha Inga Ohno ja Andra Sömer.

Tori spordiklubi tänab südamest kõiki abilisi ja toetajaid! Uute sportlike kohtumiseni!

PILTUUDIS

27. aprillil toimusid Rakveres Eesti meistrivõistlused sumomaadluses U15 vanuseklassis. Sindi noormees Ramon Uibo (fotol paremal) saavutas absoluutkaalus 19 võistleja seas kolmanda koha ja kehakaalus kuni 67 kg teise koha, mis annab talle õiguse osaleda juuni lõpus Poolas toimuvatel Euroopa meistrivõistlustel oma vanuseklassis.

Foto: maadlusklubi Leo

Tori valla jaanituled 2024

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

22.06 kell 20.00
Tammiste jaaniõhtu

Esinevad: Marge Lumisalu laululapsed, Tammepligad, Tammiste Laulukoor ja ansambel Rahkamm
Tantsuks Margus Põldsepp ja ansambel Lõõtsanoobid
Videodiskid DJ Andrus Kuzmin
Puhvetid Bum Bum burger ja FIE Ingrid Kurve

22.06 kell 21.00
Tori jaanituli

Esinemislusti pakuvad Tori rahvamaja segarühm koos sõpradega.
Tantsumuusikat pakub ansambel Onu'd
Hea ja paremaga koostab Fööniks

23.06 kell 20.00
Are jaanituli

Esinevad: rahvatantsuansambel Kajakas ja ansambel Rahkamm
Tantsuks ansambel AHOI ja videodiskid DJ Andrus Kuzmin
Puhvetid Kersti Kullmaa ja FIE Ingrid Kurve

23.06 kell 20.00
Sindi jaanituli

Humorikaid mängu ja jookatsumisi viib läbi Pille Amur abilistega.
Põnevust pakuvad Sindi Vabatahtlikud Päästjad
Lastele batuudid, näomaalingud, glitteritoad
Tantsime kutsuvad ansambel Kardemon ja DJ Meelis Sepp
Koostitavad Fööniks ja taiduauto Leek

TAMMISTE RAHVÄ

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Tammiste jaaniõhtu suur avalöö 22. JUUNIL

Võistluste algus 18.00, registreerimine 17.30 - 17.45

RAMMUMEEES 2024

Tule vaata oma silmaga vägilaste tugevaid sooritusi.

Ole kohal ja ela omadele kaasa!

Info korralduse kohta: Andre Sassor tel 58583352

PALGI SURUMINE 60 KG KORDUSTE PEALE | REHVI KANTIMINE | KOHVITE VEDAMINE 75 KG TK | AUTO TOMBAMINE

Teater TRET esitleb.

Neil Simon

VEIDDER PAAR

Tõlkija: Hannes Villenboon

Etendus Tori rahvamajas:

JUUNI

N 13.06 kl 19
P 16.06 kl 16

AUGUST

N 15.08 kl 19
R 16.08 kl 19
P 18.08 kl 16

Osades: Piret Dreisaan, Kristi Tohv, Marge Ansi, Annika Paru, Annikki Posa, Klaarika Lemets, Eha Säde, Ave Aaslaia, Kristjan Kullerkan ja Margus Uain

Etendus on kahes vaatuses ning kestab 2 tundi ja 45 minutit (koos vaheajaga).

Esietendus: 13. juuni 2024

Pilet 10.-

Piletid müügil alates 1. juunist Tori Rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee ja info 5335 9496

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Pühapäeval 7. juulil 2024 kell 14.00 Toris vallamaja aasal

XIV TORI PÕRGU TRIATLON

KAVAS:

- LASTE DUATLON (tasuta)
- NOORTE TEATETRIATLON (tasuta)
- PÕRGU TRIATLON

TRIATLONI DISTANTSID:

- ujumine 150 m
- jooksmine 800 m
- kanoosõit 800 m + jooks finišisse 60 m

Triatlon toimub kaheliikmeliste võistkondade vahel, laste duatlon on individuaalne!

Stardimaks võistkonna kohta 30. juunil 5 eurot
1. - 6. juulil 10 eurot
stardipäeval, 7. juulil 15 eurot
Tori SK liikmetele soodustus 50%

Info ja registreerimine tori.sportklubi@gmail.com, 56910009
juhendiga saab tutvuda www.torivald.ee või Tori Sportklubi FB lehel

Tori vald | Pärnumaa Spordiliit | Tori Sportklubi

SAUGA PEREPÄEV

8. juunil, 11:00-14:00

PÄRNUMAA VANATEHNIKA KLUBI AUTOD, BATUUDID, ETENDUS, NÄOMAALINGUD JA PALJU MUUD!

SAUGA MUST MAJA | PÄRNUMAA VANATEHNIKA KLUBI | TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Sindi AVATUD NOORTEKESKUSE EES

SINDI LASTEKAITSE PÄEV

1. juuni kell 12-15

Vahvad tegevused lastele, erinevad töötod

Karussell ja batuut

Lapsi lõbustab mängukoobas

Fotojaht!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS | LEK KOHVIK | Ma Sind!

NELJAPÄEV, 27. JUUNI KL 20.00

SAUGA MUSTA MAJA PARKLAS

SUVEÕHTU KONTSERT

Rolf Roosalu

AVATUD KOHVIK

TASUTA

SAUGA MUST MAJA | TORI VALLA KULTUURIKESKUS

KIRIKUTE ÖÖ

07.06.24

Eesti Sõjameeste Mälestuskirik Toris
EELK Tori Püha Jüri Kogudus

Ootame teid reedel, 7. juunil kell 18-24

- võimalik tutvuda kiriku vaatamisväärsustega
- valmis on saanud kirikut tutvustav näitus
- võimalus külastada kirikutorni, käärkambrit
- kiriku rõdul avatud kirikukohvik

KIRIKUTEÖÖ.EE

TORI SOTSIAALMAJA TEATED

MÕNUSAD LOOMETÖÖTOD
13. juunil 10.00-12.00
Marmoriseerimise tehnika kasutamine
OSALEMINE TASUTA
VAJALIK EELREGISTREERIMINE
529 7216 AVE
FB OÜ LOOMETÖÖTOD

JUUKSUR
7. ja 21. juunil.
Registreerimine juuksur Pamela tel 5340 8603
MANIKÜÜR/ PEDIKÜÜR
12. juunil, info ja registreerimine tel 529 7216

KODUANDUR

KUIDAS SAADA TEADA, ET LÄHEDANE ON ÜKSI KODUS ABITUSSE SEISUNDISSE JÄÄNUD?

HÄIRETEATED SOTSIAALTÖÖTAJALE JA MÄÄRATUD KONTAKTISIKULE SMS-I JA E-POSTI TEEL

KODUANDUR TUVASTAB HÄTTA SATTUMISE

ROHKEM INFOT SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSEST
+372 55695546

Tori vald

VASTSÜNDINUD
VALLAKODANIKUD

Nora Krause	28.03.2024
Johan Lumijõe	29.03.2024
Klaudia Tonna	30.03.2024
Marleen Kim	30.03.2024
Cairo Niidas	31.03.2024
Arthur Mark Andrekson	06.04.2024
Rahuleid Liik	12.04.2024
Laurel Berens	13.04.2024
Kristofer Oja	17.04.2024
Emma Johanna Jaagant	17.04.2024
Emma-Liisa Tomingas	23.04.2024
Henry Suve	24.04.2024
Aron Leinasaar	25.04.2024
Jasmine Aer	28.04.2024

Õnnitleme!

STATISTIKA

1.-30.04.2024 sündis 14 last. Suri 12, saabus 78 ja lahkus 88 inimest.
1.05.2024 seisuga on vallas 12 580 inimest, neist 6193 meest ja 6387 naist.

tehnöülevaatus
Tule kohale või broneeri:

protechno.ee

uuemõisa

sauga
papiniidu

Sauga ülevaatuspunkt: Lauka tee 6, Sauga
Avatud: E-R 8-18 ja L 8-15
Telefon: 443 6990, sauga@tehnokuller.ee
Teenindamine järjekorra alusel

PKM Teenused OÜ
Rehvide vahetus ja müük

ÕLIVAHETUS

PIDURITE HOOLDUS JA REMONT

KLIIMA TÄITMINE JA HOOLDUS AINEGA R134A

Tihase 23, Tori Vald, Sindi linn, Pärnumaa, 86705, +372 5627 8340, teenusedou@gmail.com

TEATED

SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUS-
SES 13. juunil JUUKSUR,
14. juunil PEDIKÜÜR,
MASSAAŽ. Teenustele
registreerimine tel 5569 5546

Koristan teie territooriumi
risustavast VANARAUAST.
Viin ise ära. Hind kokkuleppel.
Tulen kohale iga ilmaga.
Tel 5880 4029

Metsamaapinna KETAS-
ADRAGA ettevalmistamine
istutamiseks. 5346 4785,
info.metsaader@gmail.com

KORSTNAPÜHKIMINE.
Kütteseadmete hooldus ja
remont. Töödele garantii ja
akt. Tel 5692 1396.

Nr. 1 KÜTTELADU Eestis.
Küttepuu, pellet, brikket.
Müük ja transport üle Eesti.
www.puu24.ee, tel 520 0093.

RAAMATUKOGUDE
LAHTIOLEKUAJAD
SUVEL

- 1. juunist 31. augustini:**
- Sauga raamatukogu
E-R 11-18 (kinni 8. juuli –
2. august);
 - Sindi raamatukogu
E 11-18 ja T-R 10-17;
 - Suigu raamatukogu
E 15-19 ja T-R 11-17
(kinni 8. juuli – 4. august);
 - Tori raamatukogu
E-R 10-17 (kinni 1. juuli –
28. juuli);
 - Tammiste välisteenindus-
punkt K 9-15 ja N 9-17;
(kinni 6. juuni – 9. august).
 - Urge raamatukogu
T 14-18.

- 12. juunist 31. augustini:**
- Are raamatukogu
E-R 11-18 (kinni 1. juuli –
28. juuli).

Fassaadihooldus

Fassaadipesu

Tänavakivide
puhastus

Katusepesu

info@kinnisvarakorda.ee
Tel: 5343 1006

www.kinnisvarakorda.ee

LIPU-
MASTID

KUNI
JUUNI LÕPUNI
10%
SOODSAMALT

Igaühel on õigus
heisata Eesti lipp
365 päeva aastas!

Täpsem info
ja personaalne
pakkumine:
mastid@hobesolg.ee

Tel 5565 5001

www.hobesolg.ee

SÜNDMUSTE KALENDER

Laupäeval, 1. juunil

Kell 12–15 SINDI LASTEKAITSEPAEV Sindi noortekeskuse
ümbruses. Karussell, batuut, töötoad, fotojaht jm.

Esmaspäeval, 3. juunil

Kell 18 Sindi muusikakooli KEVADKONTSERT Sindi
gümnaasiumi hoovis (vihma korral Sindi seltsimajas).
Tasuta! Avatud kohvik.

Teisipäeval, 4. juunil

Kell 18 Eesti lipu päeva tähistamine Sindi gümnaasiumi ees.

Reedel, 7. juunil

Kell 18–00 KIRIKUTE OÖ. Tori kirik ootab kõiki huvilisi!

Laupäeval, 8. juunil

Kell 11–14 SAUGA PEREPAEV Sauga Musta Maja
ümbruses. Vanatehnika klubi autod, batuudid, etendus,
näomaalingud jpm.

Neljäpäeval, 13. juunil

Kell 19 TRET teatri ETENDUS „Veider paar”
Tori rahvamajas. Pilet 10 eurot müügil alates 1. juunist
Tori rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee,
info tel 5335 9496. Avatud teatrikohvik!

Pühapäeval, 16. juunil

Kell 16 TRET teatri ETENDUS „Veider paar”
Tori rahvamajas (kahes vaatuses, kestus 2 h 45 min).
Pilet 10 eurot müügil alates 1. juunist Tori rahvamajas.
Broneerimine argo.juske@torivald.ee, info tel 5335 9496.

Laupäeval, 22. juunil

Kell 15 VÕIDUPÜHA MARATONI start Torist.
Info www.psl.ee.

Kell 17.30 TAMMISTE RAMMUMEEES Tammiste lasteaia
ümbruses. Info tel 5858 3352.

Kell 20 TAMMISTE JAANIÕHTU Tammiste lasteaia
ümbruses.

Kell 21 TORI JAANIÕHTU Toris vallamaja aasal.

Pühapäeval, 23. juunil

Kell 20 ARE JAANIÕHTU Are mõisa pargis.

Kell 20 SINDI JAANIÕHTU Sindi lauluväljakul.

Kolmapäeval, 26. juunil

Kell 19 ARE PARGIJOOKS Are mõisa pargis.
Info Facebooki lehelt „Are sport” ja tel 5627 5153.

Neljäpäeval, 27. juunil

Kell 20 Rolf Roosalu suveõhtu KONTSERT Sauga Musta
Maja parklas. Tasuta! Avatud kohvik.

Laupäeval, 6. juulil

Kell 14.30–23 TAALI VABATAHTLIKU TULETÖRJE
aastapäeva tähistamine. Algas Taali vabatahtlike
päästjate depoo juures (Mõisa tee 7).

Pühapäeval, 7. juulil

Kell 14 TORI PÖRGU TRIATLON Toris vallamaja aasal.
Info ja registreerimine tori.spordiklubi@gmail.com ja
tel 5691 0009.

Vaata lisa: uudised.torivald.ee/sundmused

NÄITUSED TORI VALLA
RAAMATUKOGUDES
SUVEKUUDEL

Are raamatukogus Karmen Kärje fotonäitus
„Puudutus”

Sauga raamatukogus juunis Endla Paluste maali-
näitus, augustis Pärnu fotoklubi aastanäitus 2023

Sindi raamatukogus juunis Ermo Volli maalinäitus;
juulis Sindi käsitööringi näitus; augustis Emily
Laurmanni maalide näitus

Suigu raamatukogus juunis ja augustis Mait
Rebase karikatuuride näitus, juunis Liivia Koolme
keraamikanäitus „Mul (on) savi”

Tori raamatukogus juunis Jaane Tammiste
gobeläni- ja maalinäitus „Minu mustrid”, augustis
Endla Paluste „Maalitud mandalad”

Urge raamatukogus Liisa-Aleksandra Volmeri
maalide näitus

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Valentine Talvi	15.11.1928–01.04.2024
Elva Kalda	26.12.1928–02.04.2024
Veide Männe	14.12.1932–15.04.2024
Elle Sutt	30.11.1941–16.04.2024
Ene Joarand	05.08.1942–27.04.2024
Kunda Mühlmann	03.03.1947–09.04.2024
Kalju Ilisson	25.01.1948–09.04.2024
Sergei Jegorkin	17.02.1949–14.04.2024
Ain Mironenkov	18.02.1959–15.04.2024
Priidu Ild	07.12.1960–01.04.2024
Sergei Šaldöbajev	06.05.1974–25.04.2024
Janno Karlep	20.05.1977–11.04.2024

Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus
Aadress: Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86705 Pärnumaa
E-post: tori@torivald.ee
Toimetaja: Piia Salundi, tel: 5855 7158,
e-post: ajaleht@torivald.ee
Küljendus: OÜ Hansaprint, trükk: AS Printall
Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaz on 5565 eksemplari ja
see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.
Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile
ajaleht@torivald.ee 8. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja
redigeerida.

